

BENDROJO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. birželio 16 d.*

Sujungtose bylose T-208/08 ir T-209/08

Gosselin Group NV, buvusi *Gosselin World Wide Moving NV*, įsteigta Darnėje (Belgija), atstovaujama advokatų F. Wijckmans ir S. De Keer,

ieškovė byloje T-208/08,

Stichting Administratiekantoor Portielje, įsteigta Roterdame (Nyderlandai), atstovaujama advokato D. Van hove,

ieškovė byloje T-209/08,

* Proceso kalba: olandų.

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą A. Bouquet ir F. Ronkes Agerbeek,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2008 m. kovo 11 d. Komisijos sprendimą C(2008) 926 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/38.543 — Tarptautinio perkraustymo paslaugos), iš dalies pakeistą 2009 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimu C(2009) 5810 galutinis, o nepatenkinus pirmojo reikalavimo – dėl prašymo panaikinti arba sumažinti ieškovėms skirtą baudą

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro teisėjai S. Papasavvas, einantis pirmininko pareigas, N. Wahl ir A. Dittrich (pranešėjas),

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. balandžio 29 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės aplinkybės

1. Ginčo dalykas

- 1 Pagal 2008 m. kovo 11 d. Komisijos sprendimą C(2008) 926 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/38.543 — Tarptautinio perkraustymo paslaugos) (toliau — Sprendimas), kurio santrauka paskelbta 2009 m. rugpjūčio 11 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 188, p. 16), *Gosselin Group NV* dalyvavo kartelyje, sudarytame Belgijos tarptautinio perkraustymo paslaugų rinkoje, pagal kurį tiesiogiai ir netiesiogiai nustatytos kainos, pasidalyta rinka ir manipuluota kvietimo teikti pasiūlymus procedūra. Europos Bendrijų Komisija pažymi, kad kartelis veikė beveik 19 metų (nuo 1984 m. spalio mėn. iki 2003 m. rugsėjo mėn.). Jo narės nustatė kainas, klientams teikė netikras sąmatas (toliau — tariamos sąmatos) ir už atmestus pasiūlymus vienos kitoms atlygindavo pasinaudodamos finansinių kompensacijų sistema (toliau — komisiniai mokesčiai).

2. Ieškovės

- 2 Ieškovė byloje T-208/08 *Gosselin Group* (toliau – *Gosselin*) buvo įsteigta 1983 m. ir šiuo pavadinimu veikia nuo 2007 m. gruodžio 20 d. 92 % *Gosselin* akcijų valdo ieškovė byloje T-209/08, t. y. *Stichting Administratiekantoor Portielje* (toliau – *Portielje*), o 8 % – *Vivet en Gosselin NV*. 99,87 % pastarosios akcijų turi *Portielje*, t. y. komercinė veikla nesiverčiantis fondas, kurio akcininkai yra šeimos nariai, kad būtų užtikrintas vientisas valdymas.
- 3 Per 2006 m. birželio 30 d. pasibaigusius finansinius metus *Gosselin* konsoliduota pasaulinė apyvarta buvo 143 639 000 EUR, o *Portielje* konsoliduota pasaulinė apyvarta – 0 EUR.

3. Administracinė procedūra

- 4 Remiantis Sprendimu, Komisija pradėjo procedūrą savo iniciatyva, nes turėjo informacijos, pagal kurią tam tikros tarptautinio perkraustymo sektoriuje veikiančios Belgijos bendrovės dalyvavo susitarimuose, galinčiuose pažeisti EB 81 straipsnyje nustatytą draudimą.
- 5 Todėl 2003 m. rugsėjo mėnesį, remiantis 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 14 straipsnio 3 dalimi, buvo atlikti patikrinimai įmonėse *Allied Arthur Pierre NV*, *Interdean NV*, *Transworld International NV* ir *Ziegler SA*. Po šių patikrinimų *Allied Arthur Pierre* pateikė prašymą atleisti nuo baudos arba ją sumažinti pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą

nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155). *Allied Arthur Pierre* pripažino, jog buvo susitarimų dėl komisinių mokesčių ir tariamų sąmatų dalyvė, išvardijo dalyvavusius konkurentus, tarp kurių nurodė ir konkurentą, apie kurį Komisijos tarnybos anksčiau nežinojo, ir pateikė žodinius pareiškimus patvirtinančius dokumentus.

- 6 Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytą [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 18 straipsnį antikonkurenciniuose susitarimuose dalyvavusioms įmonėms, konkurentams ir profesinei organizacijai raštu buvo išsiųsti keli prašymai pateikti informacijos. 2006 m. spalio 18 d. buvo priimtas pranešimas apie kaltinimus ir apie jį pranešta tam tikroms bendrovėms. Visi asmenys, kuriems jis buvo skirtas, į jį atsakė. Šių asmenų atstovai, išskyrus *Amertranseuro International Holdings Ltd*, *Stichting Administratiekantoor Portielje*, *Team Relocations Ltd* ir *Trans Euro Ltd* atstovus, rėmėsi savo teise susipažinti su Komisijos byloje esančiais dokumentais, prieinamais tik Komisijos patalpose. Jiems buvo leista susipažinti nuo 2006 m. lapkričio 6 d. iki lapkričio 29 d. Posėdis įvyko 2007 m. kovo 22 d.
- 7 2008 m. kovo 11 d. Komisija priėmė Sprendimą.

4. Sprendimas

- 8 Komisija tvirtina, kad Sprendimo adresatės, tarp jų ir ieškovė, dalyvavo kartelyje, sudarytame Belgijos tarptautinio perkraustymo paslaugų sektoriuje, arba yra už jį atsakingos. Kartelio dalyvės nustatė kainas, pasidalijo klientus ir manipuliavo teikiama pasiūlymais bent jau nuo 1984 m. iki 2003 m. Todėl jos padarė vieną ir tęstinį EB 81 straipsnio pažeidimą.

- 9 Komisijos teigimu, atitinkamos paslaugos apima tiek fizinių asmenų, t. y. privačių asmenų ar įmonės arba viešosios institucijos darbuotojų, turto perkraustymą, tiek įmonių ar viešųjų institucijų turto perkraustymą. Šiems perkraustymams būdinga tai, kad buvo perkraustoma iš Belgijos arba į Belgiją. Atsižvelgusi ir į tai, kad aptariamų tarptautinio perkraustymo bendrovių buveinės buvo Belgijoje, kur vykdyta ir kartelio veikla, Komisija nusprendė, kad Belgija yra kartelio geografinis centras.

- 10 Belgijos tarptautinio perkraustymo paslaugų kartelio dalyvių bendrą apyvartą 2002 m. Komisija įvertino 41 milijonu EUR. Kadangi sektoriaus vertė buvo įvertinta maždaug 83 milijonais EUR, ji nustatė, kad dalyvavusios įmonės turėjo maždaug 50 % rinkos dalį.

- 11 Komisija pažymi, kad karteliu visų pirma siekta nustatyti ir išlaikyti dideles kainas ir pasidalyti rinką vienu metu ar paeiliui keletu būdų: sudarant susitarimus dėl kainų, susitarimus dėl rinkos pasidalijimo nustačius netikrų sąmatų sistemą (tariamą sąmatos) ir susitarimus dėl finansinių kompensacijų už atmestus arba nepateiktus pasiūlymus sistemos (komisiniai mokesčiai).

- 12 Komisija mano, kad nuo 1984 m. iki XX a. paskutiniojo dešimtmečio pradžios kartelis veikė būtent raštu sudarytų susitarimų dėl kainų nustatymo pagrindu. Tuo pačiu metu buvo įvesti komisiniai mokesčiai ir tariamos sąmatos. Komisinis mokestis buvo galutinės kainos, kurią vartotojas turėjo mokėti negavęs lygiavertės paslaugos, užslėptas elementas. Iš tikrųjų šių pinigų sumą sutartį dėl tarptautinio perkraustymo sudariusi bendrovė turėjo sumokėti konkurentams, su kuriais sutartis nesudaryta, už tai, kad šie taip pat pateikė pasiūlymą ar kad jo neteikė. Taigi tai yra tam tikra finansinė

kompensacija perkraustymo bendrovėms, su kuriomis sutartis nesudaroma. Kartelio narės vienos kitoms moka komisinius mokesčius už atmestus pasiūlymus ar pasiūlymų nepateikimą ir nurodo fiktyvias paslaugas, o šiuos komisinius sumoka klientai. Komisija tvirtina, kad šie veiksmai turi būti vertinami kaip netiesioginis kainos nustatymas už tarptautinio perkraustymo paslaugas Belgijoje.

- 13 Taip pat šio kartelio narės bendradarbiavo teikdamos tariamas sąmatas, kurios klientams, t. y. už perkraustymą mokantiems darbdaviams, leido klaidingai manyti, kad jie gali rinktis pagal kriterijus, kurie grindžiami konkurencija. Tariama sąmata yra klientui ar asmeniui, kuris kraustosi, perkraustymo paslaugų neketinančios teikti perkraustymo bendrovės pateikiama netikra sąmata. Norinti sudaryti sutartį perkraustymo bendrovė (toliau – siūlanti bendrovė) tariamas sąmatas pateikia tam, kad institucija ar įmonė gautų keletą sąmatų tiesiogiai ar netiesiogiai per ketinantį persikraustyti asmenį. Dėl to siūlanti bendrovė savo konkurentams nurodo kainą, draudimo mokestį ir sandėliavimo išlaidas, kuriuos šie turi nustatyti už paslaugą. Ši kaina, kuri yra didesnė nei siūlančios bendrovės pasiūlyta kaina, vėliau nurodoma tariamoje sąmatoje. Komisijos nuomone, kadangi darbdavys paprastai renkasi mažiausią kainą siūlančią perkraustymo bendrovę, iš esmės dėl to tarptautinio perkraustymo pasiūlymus teikiančios perkraustymo bendrovės iš anksto žino, su kuria iš jų gali būti sudaryta sutartis dėl šio perkraustymo.
- 14 Be to, Komisija pažymi, kad siūlančios bendrovės prašoma kaina gali būti didesnė, nei būtų kitomis aplinkybėmis, nes kitos su tuo pačiu perkraustymu susijusios bendrovės pateikė tariamas sąmatas, kuriose prašomą kainą yra nurodžiusi siūlanti bendrovė. Sprendimo 233 konstatuojamojoje dalyje Komisija kaip pavyzdį cituoja 1997 m. liepos 11 d. *Allied Arthur Pierre* vidinį elektroninį laišką, kuriame nurodyta: „klientas paprašė dviejų [sąmatų], taigi mes galime nurodyti didelę kainą“. Todėl Komisija tvirtina, kad teikiant klientams tariamas sąmatas buvo manipuluojama kvietimo teikti

pasiūlymus procedūra, tad visuose pasiūlymuose sąmoningai nurodytos didesnės kainos nei siūlančios bendrovės kaina ir bet kuriuo atveju didesnės nei tos, kurios būtų konkurencijos sąlygomis.

15 Komisija teigia, kad šie susitarimai buvo parengti iki 2003 m. Jos teigimu, šiais sudėtingais veiksmais siekta to paties tikslo – nustatyti kainas, pasidalyti rinką ir taip iškraipyti konkurenciją.

16 Galiausiai Komisija Sprendimo rezoliucinės dalies 1 straipsnyje nusprendė taip:

„Šios įmonės pažeidė [EB] 81 straipsnio 1 dalį, nes tiesiogiai ir netiesiogiai nustatė kainas už tarptautinio perkraustymo paslaugas Belgijoje, pasidalijo šios rinkos dalį ir manipuliavo kvietimo teikti pasiūlymus procedūra per nurodytus laikotarpius:

<...>

c) [*Gosselin*] – nuo 1992 m. sausio 31 d. iki 2002 m. rugsėjo 18 d.; kartu su [*Portielje*] – nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2002 m. rugsėjo 18 d.;

<...>“

17 Todėl Sprendimo 2 straipsnio e punktu Komisija *Gosselin* skyrė 4,5 milijono EUR baudą, iš kurių už 370 000 EUR ji atsako solidariai su *Portielje*.

- 18 Sprendime apskaičiuodama baudas Komisija taikė Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairėse (OL C 210, 2006, p. 2; toliau – 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės) nustatytą metodą.
- 19 2009 m. liepos 24 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2009) 5810 galutinis, iš dalies keičiantį Sprendimą, kiek tai susiję su pardavimo sandorių verte, į kurią turi būti atsižvelgta apskaičiuojant *Gosselin* ir *Portielje* nustatytiną baudos bazinį dydį. Todėl *Gosselin* skirta bauda buvo sumažinta iki 3,28 milijono EUR, iš kurių už 270 000 EUR ji atsako solidariai su *Portielje*.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 20 Ši byla buvo pradėta ieškiniais, kuriuos ieškovės pateikė Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai 2008 m. birželio 4 d.
- 21 2010 m. kovo 5 d. Teismo aštuntosios kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-208/08 ir T-209/08 buvo sujungtos pagal Procedūros reglamento 50 straipsnį, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.
- 22 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir Komisijai pateikti tam tikrus klausimus. Per 2010 m. balandžio 29 d. posėdį buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Teismo pateiktus klausimus.

23 Byloje T-208/08 *Gosselin* Teismo prašo:

- panaikinti Sprendimą, kiek jis su ja susijęs,

- nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti Sprendimo 1 straipsnį, kiek jis su ja susijęs, nes jame nustatyta, kad ji dalyvavo darant tęstinį pažeidimą nuo 1992 m. sausio 31 d. iki 2002 m. rugsėjo 18 d., ir sumažinti 2 straipsniu jai skirtą baudą atsižvelgiant į pakoreguotą trukmę,

- nepatenkinus pirmojo ir antrojo reikalavimų, panaikinti Sprendimo 2 straipsnio e punktą, kiek jis su ja susijęs, ir todėl sumažinti 2 straipsniu skirtą baudą,

- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

24 Byloje T-209/08 *Portielje* Teismo prašo:

- panaikinti su ja susijusią Sprendimo dalį,

- nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti Sprendimo 2 straipsnio e punktą, kiek jis su ja susijęs, ir todėl sumažinti 2 straipsniu skirtą baudą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

25 Bylose T-208/08 ir T-209/08 Komisija Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovių jų pačių patirtas bylinėjimosi išlaidas ir prireikus atitinkamą dalį Komisijos bylinėjimo išlaidų.

Dėl teisės

26 *Gosselin* pateikia tris ieškinio pagrindus, kuriais siekiama, kad būtų panaikintas Sprendimas arba sumažinta bauda. *Portielje*, kurią Komisija laiko *Gosselin* patronuojančia bendrove, pateikia du papildomus ieškinio pagrindus, susijusius su įmonės sąvoka ir su *Gosselin* padarytų pažeidimų inkriminavimu. Likusi *Portielje* pateiktų ieškinio pagrindų dalis identiška tiems, kuriuos pateikė *Gosselin*.

27 Pateikdama pirmines pastabas, susijusias su trečiuoju, ketvirtuoju ir penktuoju ieškinio pagrindais, *Portielje* pažymi, kad konkurencijos teisę galinčius pažeisti veiksmus atliko tik *Gosselin* ir kad jai gali būti taikoma atsakomybė tik jei *Gosselin* gali būti laikoma atsakinga pagal konkurencijos teisę.

1. Dėl „Portielje“ pateiktų pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su EB 81 straipsnio pažeidimu

- 28 Pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą *Portielje* teigia, kad ji nėra įmonė Bendrijos konkurencijos teisėje nustatyta prasme. Pateikdama antrąjį ieškinio pagrindą *Portielje* tvirtina, kad ji negali būti laikoma bendrai atsakinga už *Gosselin* atliktus veiksmus.

Šalių argumentai

Portielje argumentai

- 29 *Portielje* teigia, kad ji nėra įmonė Bendrijos konkurencijos teisėje nustatyta prasme, nes nesiverčia ekonomine veikla. Šiuo atžvilgiu ji nurodo, kad neveikia jokiaje prekių ar paslaugų rinkoje ir kad tik patikėjimo teise valdo akcijas, kurias anksčiau valdė patys šeimos akcininkai. Šiomis akcijomis negali būti prekiaujama jokiaje rinkoje ir *Portielje* jokia forma nesiūlo valdyti trečiųjų asmenų akcijų. Todėl „stichting“ (fondas), t. y. *Portielje*, Nyderlanduose neapmokestinta pelno mokesčiu ar apyvartos mokesčiu. *Portielje* nuomone, tai reiškia, kad tarp jos ir *Gosselin* nėra patronuojančios bendrovės ir dukterinės bendrovės ryšio.
- 30 Dublike *Portielje* pažymi, jog šis ieškinio pagrindas skiriasi nuo antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad *Portielje* negali būti inkriminuojami *Gosselin* padaryti pažeidimai.

- 31 Kiek tai susiję su šiuo antruoju klausimu, *Portielje* teigia, kad dukterinės bendrovės veiksmų inkriminavimas patronuojančiai bendrovei visada siejamas su išvada, kad iš tikrųjų įgyvendinami valdymo įgaliojimai. Tačiau ji nedarė jokios lemiamos įtakos *Gosselin* komercinei ar strateginei politikai. Pirma, ji pažymi, kad jos valdyba (*bestuur*) pirmą kartą susirinko 2004 m. lapkričio 5 d., t. y. praėjus gerokai laiko po to, kai pažeidimas buvo nutrauktas. Kadangi per nagrinėjamą laikotarpį neįvyko valdytojų susirinkimų, faktiškai neįmanoma, kad *Portielje* būtų dariusi įtaką *Gosselin*. Antra, vienintelė *Portielje* veikla buvo įgyvendinti balsavimo teisę dėl nagrinėjamų akcijų per *Gosselin* visuotinį akcininkų susirinkimą. Todėl vienintelė (netiesioginė) *Portielje* galimybė daryti įtaką *Gosselin* politikai – pasinaudoti šia balsavimo teise per šios bendrovės visuotinį akcininkų susirinkimą. Tačiau įrodyta, kad per atitinkamą laikotarpį (nuo 2002 m. sausio 1 d. iki rugsėjo 18 d.) nevyko nė vienas *Gosselin* akcininkų susirinkimas. Trečia, per nagrinėjamą laikotarpį *Portielje* nedarė jokios įtakos *Gosselin* valdybos sudėčiai. *Gosselin* valdybos nariai jais jau buvo prieš tai, kai *Portielje* patikėjimo teise įgijo *Gosselin* akcijų.
- 32 Todėl *Portielje* mano, kad net jei Komisija galėtų remtis teismų praktikoje nustatyta prezumpcija dėl 100 % valdomų akcijų (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, T-354/94, Rink. p. II-2111, 79 punktą), ši prezumpcija būtų nugincyta remiantis tokiais nustatytais duomenimis.
- 33 Be to, dublike ji teigė, kad tik dalį *Portielje* ir *Gosselin* valdybų sudaro tie patys asmenys. Šeši *Portielje* valdyboje esantys asmenys, t. y. tik pusė jos asmenų, posėdžiavo ir *Gosselin* valdyboje. Taip pat *Portielje* veikė pagal savo įstatus, nes 2002 m. metinė ataskaita buvo parengta raštu.

Komisijos argumentai

- ³⁴ Komisija paaiškino, kad *Portielje* laikė bendrai atsakinga už *Gosselin* veiksmus todėl, kad tarp šių dviejų subjektų yra svarbių struktūros ir funkcinių ryšių. Vis dėlto ji *Portielje* laikė ne savarankiška įmone, o veikia įmonės sudėtine dalimi, padariusia pažeidimą. Formalus šių dviejų subjektų atskyrimas dėl to, kad jos yra atskiri teisės subjektai, neprieštarauja jų veiksmų vieningumui rinkoje taikant konkurencijos taisykles.
- ³⁵ Komisija pažymi, jog bendrą *Portielje* atsakomybę ji iš esmės grindė prezumpcija, nes šis subjektas valdė beveik visą *Gosselin* kapitalą. *Portielje* teiginys, kad pirmą kartą valdyba susirinko tik 2004 m. lapkričio 5 d., t. y. kai pažeidimas jau buvo nutrauktas, prieštarauja jos pačios įstatams. Maža to, ši aplinkybė nereiškia, kad *Portielje* nedarė lemiamos įtakos *Gosselin* komercinei ar strateginei politikai. Netgi nevykstant valdybos posėdžiams ji galėjo daryti tiesioginę įtaką šiai politikai, nes trys pagrindiniai jos administracijos nariai tuo pačiu metu buvo ir *Gosselin* valdybos nariai.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ³⁶ Nors Komisija abu *Portielje* ieškinio pagrindus nagrinėjo kartu, jie turi būti nagrinėjami atskirai.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo

- 37 Pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą *Portielje* teigia, kad ji nėra įmonė Bendrijos konkurencijos teisėje nustatyta prasme. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad tiek EB 81 straipsnis, tiek Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnis taikomi tik įmonių veiksmams (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 59 punktas).
- 38 Tačiau atsiliepime į ieškinį pati Komisija pripažįsta, kad *Portielje* nėra „įmonė, vertinant ją atskirai“.
- 39 Iš tikrųjų Komisija teigia ir tai, kad *Portielje* yra įmonės „sudėtinė dalis, padariusi pažeidimą“ ir kad formalus šių dviejų subjektų atskyrimas, dėl to kad jos abi turi atskirą teisinį subjektiškumą, neprieštarauja jų veiksmų vieningumui rinkoje taikant konkurencijos taisykles. Vis dėlto šiais argumentais supainiojamos atskiros sąvokos, t. y. įmonės sąvoka ir dukterinės bendrovės veiksmų inkriminavimo patronuojančiai bendrovei sąvoka.
- 40 Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką įmonės sąvoka konkurencijos teisėje turi būti suprantama kaip ekonominis vienetas aptariamo susitarimo dalyko prasme, net jei teisiniu požiūriu ši ekonominė vieneta sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (1984 m. liepos 12 d. Sprendimo *Hydrotherm*, 170/83, Rink. p. 2999, 11 punktas). Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, aplinkybė, jog dukterinė bendrovė turi savarankišką teisinį subjektiškumą, dar nereiškia, kad už jos elgesį atsakomybė negali tekti patronuojančiai bendrovei, ypač jeigu dukterinė bendrovė savarankiškai nesprenžia dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės įgyvendina patronuojančios bendrovės nurodymus (1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją*, 48/69, Rink. p. 619, 132 ir 133 punktai ir 2000 m.

lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 26 punktas).

- 41 Vis dėlto minėtose bylose buvo nustatyta, jog patronuojanti bendrovė yra įmonė, nors ji ir nedalyvavo atliekant veiksmus, už kuriuos baudžiama. Ekonominio vieneto sąvoka, kuri gali apimti keletą savarankiškų juridinių asmenų, buvo įvesta tam, kad už vieno teisės subjekto (dukterinės bendrovės) veiksmus galėtų atsakyti kitas (patronuojanti bendrovė), o ne tam, kad būtų pagrįstas patronuojančios bendrovės, kaip įmonės, statusas. Todėl ekonominio vieneto sąvoka negali kompensuoti patronuojančios bendrovės, kaip įmonės, statuso nebuvimo.
- 42 Vadinas, EB 81 straipsnį pažeidusios įmonės patronuojanti bendrovė negali būti baudžiama priimant sprendimą pritaikius EB 81 straipsnį, jeigu ji pati nėra įmonė.
- 43 Todėl reikia išsiaiškinti, ar *Portielje* yra įmonė.
- 44 Įmonės sąvoka konkurencijos teisėje apima bet kokią ūkinę veiklą vykdančią vienetą, nepaisant jo teisinio statuso ir finansavimo būdo (1991 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Höfner ir Elser*, C-41/90, Rink. p. I-1979, 21 punktas).
- 45 Šiuo atveju ginčijama tik tai, kad *Portielje* vykdo ekonominę veiklą.

- 46 Nustatyta, kad *Portielje* nevykdo tiesioginės ekonominės veiklos. Šiuo klausimu ji pažymėjo, kad neveikia jokioje prekių ar paslaugų rinkoje ir kad tik patikėjimo teise valdo akcijas, kurias anksčiau valdė patys šeimos akcininkai, kad šiomis akcijomis negali būti prekiaujama jokioje rinkoje ir kad *Portielje* nesiūlo valdyti trečiųjų asmenų akcijų. Šių teiginių Komisija neginčijo.
- 47 Tačiau Komisija remiasi Teisingumo Teismo sprendimu ir tvirtina, kad *Portielje* netiesiogiai dalyvauja *Gosselin* vykdomoje ekonominėje veikloje. Teisingumo Teismas nusprendė, kad kai bendrovės kontrolinį akcijų paketą turintis subjektas iš tikrųjų kontroliuoja šią bendrovę tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujdamas ją valdant, jis turi būti laikomas dalyvaujančiu kontroliuojamos įmonės ekonominėje veikloje. Ir todėl jis pats turi būti laikomas įmone pagal konkurencijos teisę. Tačiau paprasto akcijų ar net jų kontrolinio paketo turėjimo, jei naudojamosi tik akcininko arba dalyvio teisėmis, ir, jei taikoma, dividendų, kaip nuosavybės vaisių, gavimo nepakanka tam, kad jas turintį subjektą būtų galima laikyti užsiimančiu ekonomine veikla (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*, C-222/04, Rink. p. I-289, 111–113 punktus).
- 48 Todėl reikia išnagrinėti, ar *Portielje* „tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvavo“ valdant *Gosselin*. Šis klausimas labai panašus į tą, kuris pateiktas antrajame ieškinio pagrinde, t. y. dėl lemiamo kriterijaus, ir kuris susijęs su *Gosselin* veiksmų inkriminavimu *Portielje*. Iš tikrųjų darant prielaidą, jog *Portielje* yra įmonė, tam, kad jai būtų galima inkriminuoti *Gosselin* veiksmus, dar reikia išnagrinėti, ar ji darė lemiamą įtaką *Gosselin*. Tačiau, priešingai nei Teisingumo Teismas nusprendė šiuo klausimu (žr. paskesnę 52 punktą), jis nenustatė nuginčijamos „dalyvavimo“ prezumpcijos šio sprendimo 47 punkte minėtame Sprendime *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* nustatyta prasme. Iš tikrųjų tame sprendime Teisingumo Teismas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui tik pateikė kriterijus, kad šis teismas, atsižvelgdamas

į šioje byloje taikytiną nacionalinę teisę, galėtų vertinti galimą banko akcijas valdančių fondų dalyvavimą valdant banko veikla besiverčiančias bendroves. Todėl šioje byloje nagrinėjamu atveju įrodinėjimo pareiga, t. y. įrodyti „dalyvavimą“, tenka Komisijai.

- 49 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad Komisija tik pažymėjo, jog *Portielje* valdo beveik visą *Gosselin* kapitalą ir kad trys pagrindiniai *Portielje* administracijos nariai tuo pačiu metu buvo ir *Gosselin* valdybos nariai. Kitaip tariant, Komisija rėmėsi tik su struktūra susijusiais argumentais, kurie, be to, susiję su atskira lemiamos įtakos darymo sąvoka. Tačiau ji nepateikė jokių konkrečių įrodymų, patvirtinančių, kad *Portielje* iš tikrųjų kišosi į *Gosselin* valdymą.
- 50 Iš to matyti, kad Komisija neįrodė, jog *Portielje* yra įmonė EB 81 straipsnyje nustatyta prasme ir kad todėl šios ieškovės pateiktą ieškinio pagrindą reikia priimti.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo

- 51 Išsamumo sumetimais reikia išnagrinėti, ar darant prielaidą, jog *Portielje* yra įmonė, jai gali būti inkriminuojami *Gosselin* veiksmai, dėl to, kad ji pastarajai darė „lemiamą įtaką“.
- 52 Šiuo atžvilgiu Komisija remiasi Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią ypatingais atvejais, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100% pažeidimą padariusios dukterinės bendrovės kapitalo, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad tokia

patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui (šiuo klausimu žr. 1983 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją*, 107/82, Rink. p. 3151, 50 punktą). Todėl patronuojanti bendrovė, Bendrijos teisme ginčijanti Komisijos sprendimą, kuriuo ji laikoma solidariai atsakinga už dukterinės bendrovės veiksmus, turi paneigti šią prezumpciją ir pateikti dukterinės bendrovės savarankiškumo įrodymų (žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 60 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 53 Šioje byloje *Portielje* taip pat valdo beveik visą Gosselin kapitalą. Tačiau ji iš tikrųjų nuginčijo prezumpciją, kad daro lemiamą įtaką *Gosselin*.
- 54 Pirma, *Portielje* pažymi, kad jos valdyba pirmą kartą susirinko 2004 m. lapkričio 5 d., taigi daugiau nei po dvejų metų nuo pažeidimo pabaigos, t. y. 2002 m. rugsėjo 18 d. Komisija prieštarauja, kad atsižvelgiant į tai, jog *Portielje* įsteigta 2001 m. birželio mėn. ir kad jos įstatuose numatytas bent vienas valdybos susirinkimas per metus, tokie veiksmai prieštarautų jos pačios įstatams. Vis dėlto *Gosselin* akcijų sertifikatai fondui išduoti tik 2002 m. gruodžio 11 d. Be to, pagal *Portielje* įstatų 5.2 straipsnį sprendimus leidžiama priimti ir raštu. Anot *Portielje*, iki 2004 m. lapkričio 1 d. tai įvyko tik vieną kartą, t. y. 2003 m. kovo 10 d., siekiant parengti 2002 m. metinį pranešimą, o šiuo klausimu Komisija prieštaravimų nepateikė. Todėl reikia konstatuoti, kad *Portielje* veikė pagal savo įstatus ir kad tiek 2003 m. kovo 10 d. rašytinė procedūra, tiek 2004 m. lapkričio 5 d. pirmasis oficialus susirinkimas vyko pažeidimui pasibaigus. Vien dėl šios priežasties atmetina galimybė, kad *Portielje* darė lemiamą įtaką dukterinės bendrovės veiksmams.
- 55 Antra, vienintelė *Portielje* veikla – įgyvendinti su nagrinėjamomis akcijomis susijusią balsavimo teisę per *Gosselin* visuotinę akcininkų susirinkimą. Taigi vienintelė *Portielje*

galimybė daryti įtaką *Gosselin* politikai buvo naudojimas šia balsavimo teise per pastarosios visuotinius akcininkų susirinkimus. Tačiau įrodyta, kad per nagrinėjamą laikotarpį (nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2002 m. rugsėjo 18 d.) neįvyko nė vienas *Gosselin* akcininkų susirinkimas.

⁵⁶ Trečia, *Portielje* pažymi, kad per nagrinėjamą laikotarpį ji visiškai nedarė įtakos *Gosselin* valdybos sudėčiai. Komisija tvirtina, kad net nevykstant *Portielje* valdybos posėdžiams ji galėjo daryti tiesioginę įtaką *Gosselin* komercinei ir strateginei politikai, nes trys pagrindiniai jos administracijos nariai tuo pačiu metu buvo ir *Gosselin* valdybos nariai. Vis dėlto *Portielje* teisingai pažymi, kad tik dalį jos valdybos ir *Gosselin* valdybos sudarė tie patys nariai. Iš šešių *Portielje* valdybą sudarančių narių tik pusė posėdžiavo ir *Gosselin* valdyboje. Per nagrinėjamą laikotarpį *Portielje* nepakeitė *Gosselin* valdybos sudėties. *Gosselin* valdybos nariai šią bendrovę valdė jau prieš tai, kai *Portielje* patikėjimo teise įgijo *Gosselin* akcijas. Tokia įvykių seka rodo, kad tų narių buvimas valdyboje nereiškia *Portielje* įtakos.

⁵⁷ Be to, reikia atmesti teiginį, kad *Gosselin* valdyboje esantys trys asmenys, atstovaujantys tik pusei *Portielje* valdybos, kontroliuoja *Gosselin* ne dėl jos valdytojų statuso, o pasinaudodami *Portielje* daroma įtaka *Gosselin* visuotiniam akcininkų susirinkimui. Iš tikrųjų Komisija pripažįsta, kad būtų labai „nenatūralu“, jei pagrindiniai *Portielje* valdytojai per *Gosselin* visuotinį akcininkų susirinkimą darytų įtaką šios valdybai – t. y. valdymo organui, kuriame patys posėdžiauja. Bet kuriuo atveju dalies valdybos narių sutapimas nereiškia, kad visos įmonės, kurioms taip pat atstovauja trys *Gosselin*

valdybos nariai tokiu pat pajėgumu, dėl šios priežasties turi būti laikomos *Gosselin* patronuojančiomis bendrovėmis. Šiuo atveju trys *Gosselin* valdytojai buvo *Portielje* savininkai, per kuriuos tik buvo įgyvendinama nuosavybės teisė. Todėl net darant prielaidą, kad šie trys asmenys veikė ne tik kaip *Gosselin* valdytojai, labai tikėtina, kad jie veikė savo pačių interesais.

58 Iš to, kas pasakyta, matyti, jog *Portielje* pateikė įrodymų, patvirtinančių, kad ji nedarė lemiamos įtakos *Gosselin* ar net negalėjo tokios įtakos daryti. Todėl ji nugincijo šio sprendimo 32 punkte minėtame 1998 m. gegužės 14 d. Sprendime *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* ir šio sprendimo 52 punkte minėtame Sprendime *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* nustatytą prezumpciją.

59 Vadinasi, *Portielje* pirmąjį ir antrąjį ieškinio pagrindus reikia priimti ir panaikinti Sprendimą, kiek jis susijęs su šia ieškove.

2. Dėl „*Portielje*“ trečiojo ieškinio pagrindo ir „*Gosselin*“ pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 81 straipsnio pažeidimu

60 Šį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje *Portielje* ir *Gosselin* ginčija argumentą, kad dėl jų veiksmų buvo labai apribota konkurencija. Antroje dalyje jos ginčija didelį poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

Dėl tariamo didelio konkurencijos apribojimo nebuvimo

Šalių argumentai

- 61 Ieškovės pažymi, kad *Gosselin* visiškai nebuvo susitarimo dėl kainų šalis ir todėl visiškai neminima su juo susijusiose Sprendimo konstatuojamosiose dalyse. *Gosselin* neginčija, kad tam tikrais atvejais ji gavo ar sumokėjo komisinius mokesčius ir kad tai buvo tam tikra finansinė kompensacija perkraustymo bendrovei, su kuria nesudaryta sutartis. Vis dėlto ji tvirtina, kad komisinius mokesčius gavo tik už perkraustymus, dėl kurių ji iš tikrųjų pateikė konkurencingą sąmatą. Todėl, kiek tai susiję su *Gosselin*, komisinių mokesčių sistema neveikė kartu su klientų pasidalijimo sistema. Be to, ji netaikė minimalių kainų.
- 62 *Gosselin* neginčija, kad prašė pateikti ir teikė tariamas sąmatas, bet tvirtina, jog tariamų sąmatų buvo prašoma ar jos teikiamos tik tada, kai ji manė, kad nepavyks sudaryti nagrinėjamos sutarties. *Gosselin* teigia, kad ji nežino apie tokias tariamas sąmatas, kurių buvo prašoma ar kurios buvo teikiamos ketinančiam kraustyti klientui, – jau pasirinkusiam bendrovę, – to nepaprašius. Ji niekada nemokėjo komisinių mokesčių ir netaikė tariamų sąmatų dėl to paties perkraustymo.
- 63 Ieškovės tvirtina, jog Sprendime neįrodyta, kad komisiniai mokesčiai ir tariamos sąmatos labai apribojo konkurenciją. Be to, jos teigia, kad *Gosselin* negali būti laikoma atsakinga už veiksmus, kurių neatliko. Šiuo atžvilgiu jos pabrėžia, kad *Gosselin* nedalyvavo nė viename kartelio susitikime ir kad ji nežinojo apie susitarimus dėl kainų.

- 64 Komisija teigia, kad ji visai neturi įrodyti realaus antikonkurencinio poveikio buvimo. Be to, ji ginčija ieškovių teiginius.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 65 Visų pirma reikia konstatuoti, kad, šio ieškinio pagrindo pirma dalis, priešingai nei leidžia manyti jos pavadinimas, nesusijusi nei su vadinamuoju *de minimis* principu, t. y. tuo, kad nedidelės svarbos susitarimams, jeigu jie nežymiai riboja konkurenciją, netaikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas (šiuo klausimu žr. 1966 m. birželio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimą *LTM*, 56/65, Rink. p. 337, p. 360 ir 1969 m. liepos 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Völk*, 5/69, Rink. p. 295, 7 punktą), nei su Komisijos pranešimu dėl nedidelės svarbos susitarimų, kurie nežymiai riboja konkurenciją pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (*de minimis*) (OL C 368, 2001, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 125).
- 66 Ieškovės nurodo antikonkurencinio poveikio įrodymų ir net jokių konkurencijos apribojimų nebuvimą. Be to, jos ginčija *Gosselin* atsakomybę už veiksmus, kurių ši tvirtina neatlikusi.

— Dėl tariamų konkurencijos apribojimų nebuvimo

- 67 Kadangi ieškovės ginčija komisinių mokesčių ir tariamų sąmatų kvalifikavimą kaip konkurencijos apribojimų, reikia pabrėžti, kad šiais dviejų rūšių veiksmais siekiama pasidalyti klientus ir manipuliuoti kvietimų teikti pasiūlymus procedūromis, t. y. dviejų akivaizdžių konkurencijos apribojimų. Iš tikrųjų, kad parengtų tariamas sąmatas,

atitinkamos perkraustymo bendrovės keitėsi tokia informacija, kaip antai reikalingų perkraustymų konkreti data ir detalės bei šios paslaugos kainos, nes tariamą sąmatą teikianti įmonė sąmoningai visiškai atsisakė realiai konkuruoti su šios sąmatos pageidaujancia įmone. To pasekmė buvo sudėtinga sistema, dėl kurios dirbtinai pakilo kainos.

68 Iš tikrųjų, kaip Komisija tai įrodė Sprendime, ketinantis kraustyti asmuo suinteresuotas gauti keletą tariamų sąmatų dėl to, kad jam nereikia prašyti parengti kelių pasiūlymų. Todėl kai už perkraustymą moka darbdavys, mažai tikėtina, kad vėliau šis asmuo kreipsis į kitas perkraustymo įmones, kad gautų tikrų sąmatų. Taigi pageidaujama įmonė neturi tikėtis jokios kitų kartelyje dalyvaujančių perkraustymo įmonių konkurencijos, todėl tikėtina, kad ji nustato didžiausias kainas. Už perkraustymą mokanti institucija ar įmonė negali pasinaudoti konkurencija, nors būtent dėl šios priežasties ji prašo pateikti sąmatas. Beje, tokia išvada aiškiai darytina iš Sprendimo 233 konstatuojamojoje dalyje Komisijos cituojamo *Allied Arthur Pierre* vidinio elektroninio laiško, iš kurio matyti, kad „klientas paprašė dviejų [sąmatų], taigi mes galime nurodyti didelę kainą“.

69 Taip pat dėl komisinių mokesčių neišvengiamai padidėjo kainos, nes su jais susijusios išlaidos buvo perkeliamos klientams. Taigi, priešingai nei teigia ieškovės, šių veiksmų tikslas buvo iškraipyti konkurenciją EB 81 straipsnyje nustatyta prasme.

70 Galiausiai pabrėžtina, kad ketinantis kraustyti asmuo, kuris bendrauja su tiekėju, nėra tikrasis perkraustymo bendrovių klientas. Sprendimo 264 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, jog už perkraustymą mokanti įmonė ar viešoji institucija turi pasirinkti perkraustymo bendrovę. Tam tikros įmonės ar viešosios institucijos reikalauja pateikti kelis pasiūlymus, būtent siekdamas turėti galimybę rinktis. Todėl reikia

atmesti argumentus, kad tariamos sąmatos teiktos dėl to, jog atitiko paklausą rinkoje ar jos buvo teikiamos tik „klientui“ pasirinkus.

- 71 Taigi kaltinimą, susijusį su tuo, kad nebuvo jokių konkurencijos apribojimų, reikia atmesti.

— Dėl antikoncepcinio poveikio įrodymo

- 72 Kalbant apie antikoncepcinio poveikio įrodymą, pažymėtina, kad pagal EB 81 straipsnio 1 dalį vertinant susitarimą turi būti atsižvelgiama į konkrečias aplinkybes, kuriomis pasireiškia jo poveikis, ir ypač į ekonomines ir teises aplinkybes, kuriomis veikia atitinkamos įmonės, susijusių gaminių ar paslaugų pobūdį, realias veikimo sąlygas ir atitinkamos rinkos struktūrą (žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 136 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 73 Tačiau, kaip Komisija teisingai pažymėjo, iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, jog taikant EB 81 straipsnio 1 dalį nebūtina atsižvelgti į konkretų susitarimo poveikį, jei paaiškėja, kad juo siekiama riboti, trukdyti ar iškraipyti konkurenciją bendrojoje rinkoje (1966 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Consten ir Grundig prieš Komisiją*, 56/64 ir 58/64, Rink. p. 429, 496 ir 1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-143/89, Rink. p. II-917, 30 punktas). Todėl pagal EB 81 straipsnio 1 dalį vertinant susitarimą neturi būti atsižvelgiama į konkrečias aplinkybes, kuriomis pasireiškia jo poveikis, jei tai yra susitarimas, kuriuo akivaizdžiai ribojama konkurencija, pavyzdžiui, nustatomos kainos, pasidalijama rinka ar kontroliuojamas realizavimas (šiuo klausimu žr. šio

sprendimo 72 punkte minėto Sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją* 136 punktą).

74 Šiuo atveju *Gosselin* veiksmais buvo akivaizdžiai ribojama konkurencija (žr. pirmesnę 67 punktą). Šiomis aplinkybėmis Komisija neprivalo įrodyti antikonkurencinio poveikio.

— Dėl atsakomybės už rašytinius susitarimus

75 Ieškovės teigia, kad *Gosselin* negali būti laikoma atsakinga už veiksmus, kuriuos atliekant ji nedalyvavo.

76 Šiuo atžvilgiu nebuvo ginčijama, kad *Gosselin* dalyvavo dviejose iš trijų Sprendime aprašytų veiksmų rūšių, t. y. buvo susitarimo dėl komisinių mokesčių šalis ir susitarimo dėl tariamų sąmatų šalis. Tačiau ji visiškai nebuvo susitarimo dėl kainų šalis. Nors savo veiksmais dalyvavusi darant pažeidimą įmonė gali būti laikoma atsakinga ir už kitų darant tą patį pažeidimą dalyvavusių įmonių atliktus veiksmus, ji atsako tik už laikotarpį, per kurį dalyvavo darant tą pažeidimą (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 83 punktas). Todėl *Gosselin* negali būti laikoma atsakinga už veiksmus, kurie buvo nutraukti prieš jai įstojant į kartelį.

77 Tačiau Sprendime Komisija konstatavo, kad *Gosselin* darė EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą tik per laikotarpį nuo 1992 m. sausio 31 d. iki 2002 m. rugsėjo 18 d. Todėl, kalbant apie dalyvavimo kartelyje trukmę, Komisija tinkamai atsižvelgė į tai, kad ji dalyvavo kartelyje tik nuo 1992 m. Su sunkumu susijęs klausimas bus nagrinėjamas šio sprendimo 134 ir paskesniuose punktuose.

- 78 Dėl tos pačios priežasties nesvarbus *Gosselin* teiginys, kad ji nežinojo apie rašytinius susitarimus, nes Sprendime Komisija ją laiko atsakinga tik nuo šios datos.
- 79 Kiek tai susiję su tariamomis sąmatomis ir komisiniais mokesčiais, reikia nuspręsti, kad *Gosselin* neišvengiamai turėjo žinoti apie kitų dalyvių neteisėtus veiksmus, nes šie dviejų rūšių veiksmai buvo grindžiami abipusiu bendradarbiavimu su kaskart vis kitu partneriu. Iš tikrųjų ši sistema buvo grindžiama principu *do ut des*, nes kiekviena mokanti komisinius mokesčius ar teikianti tariamas sąmatas įmonė tikėjosi, kad ateityje pati galės pasinaudoti šia sistema ir gauti komisinius mokesčius ar tariamas sąmatas. Todėl šios priemonės buvo ne pavienės, o vienos kitas papildė.
- 80 Vadinas, šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

Dėl tariamo didelio poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimo

Šalių argumentai

- 81 Visų pirma ieškovės teigia, kad tokių paslaugų teikimas, kai kliento turtas pervežamas per sieną, negali būti prilyginamas prekių importui ar eksportui.

- 82 Paskui ieškovės ginčija Komisijos teiginį, kad teikiant nagrinėjamas paslaugas šalių apyvarta viršijo 40 milijonų EUR ribą, numatytą Gairių dėl [EB] 81 ir 82 straipsniuose vartojamos poveikio prekybai sąvokos (OL C 101, 2004, p. 81, toliau – 2004 m. gairės) 53 punkte. Jos, be kita ko, pažymi, kad 540 konstatuojamojoje dalyje minima visa pardavimo sandorių suma yra 21 323 734 EUR, t. y. beveik pusė tos ribos. Kiek tai susiję su 5 % rinkos dalimis, ieškovės pabrėžia, jog tada, kai Komisija nori remtis rinkos dalimis, ji turi apibrėžti nagrinėjamą rinką. Tačiau Sprendime pateiktas „rinkos aprašymas“, bet nėra jokios analizės ar argumentų, leidžiančių teisiškai teisingai apibrėžti nagrinėjamą rinką. Be to, ieškovės teigia, kad jos nepastebėjo nė menkiausio – didelės ar nedidelės – įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai atskyrimo per laikotarpį iki pažeidimo ir per laikotarpį po pažeidimo.
- 83 Galiausiai ieškovės tvirtina, kad Sprendime nesilaikyta darbo metodo, nurodyto 2004 m. gairių 78–82 punktuose, kuriuose aptariama būtent padėtis, kai kartelis apima vieną valstybę narę.
- 84 Kiek tai susiję su 2004 m. gairėse numatytais ribomis, Komisija pažymi, jog gairėse nustatyta faktinė nuginčijama prezumpcija, kad poveikis prekybai yra didelis, kai pasiekta apyvarta viršija 40 milijonų EUR arba kai užimama rinkos dalis viršija 5%. Komisijos nuomone, 2002 m. kartelio dalyvių bendra apyvarta tarptautinio perkraustymo paslaugų rinkoje buvo apie 41 milijoną EUR. Maža to, remdamasi šios rinkos apimties skaičiavimais Komisija galėjo nustatyti, kad kartelio dalyvių bendra rinkos dalis siekė apie 50%. Tačiau Sprendimo 540 konstatuojamojoje dalyje baudos dydis nustatytas atsižvelgiant į kiekvienos iš įmonių padėtį.

- 85 Galiausiai Komisija pažymi, kad nors ieškovėms kyla abejonių dėl turimos rinkos dalies, t. y. apie 50 % apskaičiavimo tikslumo, jos neginčija, kad ši rinkos dalis viršijo 5 %. Bet kuriuo atveju Komisija neprivalo apibrėžti rinkos, jei konstatuoja, kad susitarimo tikslas yra konkurencijos ribojimas bendrojoje rinkoje ir kad jis dėl savo pobūdžio gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 86 Visų pirma, kalbant apie kaltinimus, susijusius su galimais skirtumais tarp tarptautinio perkraustymo paslaugų ir prekių importo ir eksporto veiklos, reikia konstatuoti, kad šie skirtumai nesvarbūs nustatant Sąjungos konkurencijos teisės taikymo sritį. Iš tikrųjų sąvoka „valstybių narių tarpusavio prekyba“ yra plati sąvoka, apimanti bet kokią ekonominę veiklą. Netgi tik vienos valstybės narės teritoriją apimantys susitarimai gali patekti į konkurencijos teisės taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 1981 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Züchner*, 172/80, Rink. p. 2021, 18 punktą ir 2002 m. vasario 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, Rink. p. I-1577, 95 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Beje, tokia situacija aiškiai nurodyta 2004 m. gairių 78–82 punktuose. Nors ieškovės tvirtina, kad Komisija šiuo atžvilgiu nesilaikė savo pačios gairių, jos nepatiksina, kaip tariamai pažeistos šios taisyklės.
- 87 Kalbant apie kitus kaltinimus, Komisija tvirtina, kad rinkos apibrėžimo ginčijimas, todėl ir teiginys, kad pasiektos 2004 m. gairių 53 punkte nustatytos ribos, yra netinkami.
- 88 Tokiems argumentams negalima pritarti.

- 89 Tiesa, tam, kad taikytų EB 81 straipsnio 1 dalį, Komisija neturi įrodyti susitarimų ar veiksmų, kuriais siekiama trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, realaus antikonkurencinio poveikio (šio sprendimo 73 punkte minėtas Sprendimas *Consten ir Grundig prieš Komisiją* ir 73 punkte minėto Sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją* 30 punktas, patvirtintas 1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 12–15 punktais).
- 90 Vis dėlto pagal nusistovėjusią teismų praktiką EB 81 straipsnio 1 dalis netaikoma, jei kartelio poveikis Bendrijos vidaus prekybai arba konkurencijai nėra „didelis“. Susitarimui netaikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, jei šiuo susitarimu tik nedaug apribojama konkurencija arba padaromas tik nedidelis poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai (šio sprendimo 65 punkte minėtas Teisingumo Teismo sprendimas *LTM*; šio sprendimo 65 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Völk* 7 punktas ir 1998 m. balandžio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Javico*, C-306/96, Rink. p. I-1983, 12 ir 17 punktai; 2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 207 punktas).
- 91 Todėl pagal EB 81 straipsnį priimtame sprendime Komisija yra įpareigota apibrėžti rinką, jei to nepadarius neįmanoma nustatyti, ar nagrinėjamas susitarimas arba suderinti veiksmai gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir ar jų tikslas arba poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas ar iškraipymas (2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 230 punktas).
- 92 Tačiau pateikdamos šį ieškinio pagrindą ieškovės ginčija tai, kaip Komisija vertina šias EB 81 straipsnio taikymo sąlygas, nes rinkos apibrėžimas ir dydis bei turimos rinkos dalys iš tiesų yra tik preliminarūs (šiuo klausimu žr. 1995 m. vasario 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SPO ir kt. prieš Komisiją*, T-29/92, Rink. p. II-289, 75 punktą).

- 93 Sprendime siekdama įrodyti, kad buvo padarytas didelis poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai, Komisija remiasi 2004 m. gairėmis, kuriose nurodytos minimalios rinkos dalių ir atitinkamų įmonių konsoliduotos apyvartos ribos. Remiantis šių gairių 55 punktu, norint taikyti 5 % rinkos dalių ribą, numatytą jų 52 ir 53 punktuose, reikia iš anksto apibrėžti nagrinėjamą rinką.
- 94 Todėl tiek, kiek kaltinimuose, susijusiuose su klaidingu nagrinėjamos rinkos apibrėžimu ir jos dydžio bei atitinkamų įmonių rinkos dalių klaidingu apskaičiavimu, remiamasi didelio poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai vertinimu ir visų pirma 5 % riba, jie nėra netinkami.
- 95 Be to, Komisija pabrėžia, kad nors ieškovės ginčija bendros rinkos dalies įvertinimo maždaug 50 % tikslumą, jos tiesiogiai neginčija to, kad ši rinkos dalis viršijo 5 %. Kadangi esant 2004 m. gairių 53 punkte nustatyta faktinei prezumpcijai pakanka, kad būtų tenkinama tik viena iš dviejų alternatyvių sąlygų, Komisija mano, jog ieškovių argumentai nepaneigia jos išvados, kad neteisėti veiksmai galėjo padaryti didelę įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai. Tačiau ieškovės pažymi, kad tada, kai Komisija pageidauja remtis rinkos dalimis, ji atitinkamą rinką turi apibrėžti ekonomiškai pagrįstai. Vadinasi, jos netiesiogiai ginčija, kad viršyta 5 % riba.
- 96 Todėl reikia išnagrinėti, ar Komisija Sprendime įrodė, kad valstybių narių tarpusavio prekybai buvo padarytas didelis poveikis.

— Dėl tarptautinio pobūdžio

- 97 Per posėdį Komisija teigė, jog poveikiui prekybai įrodyti pakako to, kad nagrinėjami perkraustymai yra tarptautinio pobūdžio. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad šis pobūdis, kuris nebuvo ginčijamas, savaime neįrodo žymaus poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 98 Iš tikrųjų, jei kiekvienas tarptautinis sandoris savaime darytų didelį poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, didelio poveikio, kuris, beje, yra EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo sąlyga, sąvoka, įtvirtinta teismų praktikoje, netektų prasmės. Šiuo klausimu Komisija per teismo posėdį taip pat pripažino, kad net tuo atveju, kai pažeidimas padaromas dėl susitarimų ar veiksmų tikslo, reikia, kad šiuo pažeidimu būtų daromas didelis poveikis Bendrijos vidaus prekybai. Be to, tai matyti ir iš 2004 m. gairių, nes jų 53 punkte numatyta faktinė prezumpcija taikoma tik susitarimams ar veiksmams, kurie dėl savo pobūdžio gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 99 Per teismo posėdį Komisija pateikė nuorodą į 1987 m. spalio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Vereniging van Vlaamse Reisbureaus* (311/85, Rink. p. 3801), siekdama paremti savo teiginį, kad tarptautinio perkraustymų pobūdžio savaime pakako jos kompetencijai pagrįsti. Tačiau konstatuotina, kad minėtame sprendime, visų pirma jo 18 punkte, nėra nagrinėjama didelio poveikio prekybai problema. Iš tiesų ši sąvoka tame sprendime netgi neminima.
- 100 Bet kuriuo atveju Sprendime nėra nurodyta jokių motyvų, kurie būtų grindžiami tik tarptautiniu nagrinėjamų perkraustymų pobūdžiu. Konkrečiai kalbant, tiek iš Sprendimo 372 konstatuojamosios dalies, kurioje neminimas šio sprendimo 99 punkte nurodytas Sprendimas *Vereniging van Vlaamse Reisbureaus*, formuluotės, tiek iš jos konteksto matyti, kad ja nesiekama įrodyti, jog prekybai buvo padarytas didelis poveikis.

— Dėl 40 mln. EUR ribos

- ¹⁰¹ Kiek tai susiję su 2004 m. gairių 53 punkte numatyta 40 mln. EUR riba, ieškovės teisingai teigia, kad reikia skirti apyvartą, priskirtiną tarptautinio perkaustymo subrangovui, ir apyvartą, priskirtiną bendrovei, kuri kontroliuoja tarptautinį perkaustymą. Iš tikrųjų tam, kad įvertinant atitinkamus pardavimo sandorius nebūtų du kartus įtrauktas tas pats skaičius, reikia iš apyvartos, priskirtinos nagrinėjamos paslaugoms, atimti apyvartą, priskirtiną subrangovui. Priešingu atveju už vieną perkaustymą pastarasis skaičius būtų pirmą kartą įtrauktas į paslaugą kontroliuojančios bendrovės apyvartą ir antrą kartą – į subrangovo apyvartą. Be to, subrangovo apyvarta nebuvo pasiekta perkaustymo paslaugų, skirtų galutiniam vartotojui, rinkoje.
- ¹⁰² Paaškinimas, kurį Komisija pateikė Sprendimo 530 konstatuojamojoje dalyje tam, kad pateisintų savo sprendimą neatsižvelgti į šiuos pardavimo sandorius apskaičiuojant baudą, beje, yra įtikinamas. Tačiau tai nepaašškina, kodėl apskaičiuojant rinkos dydį reikėtų du kartus įtraukti tą patį skaičių, siekiant nustatyti, ar buvo padarytas didelis poveikis prekybai. Taigi atliekant šį apskaičiavimą, kaip ir apskaičiuojant bendrą kartelio dalyvių apyvartą, buvo padaryta akivaizdi klaida.
- ¹⁰³ Šią išvadą patvirtina Komisijos atsakymai į Teismo klausimus raštu ir žodžiu.
- ¹⁰⁴ Pirma, Komisija mėgino pateikti 2004 m. gairių 54 punktu grindžiamą argumentą. Tačiau šia nuostata tik neleidžiama atsižvelgti į pardavimo sandorius tarp tos pačios grupės bendrovių ir ji visiškai nesusijusi su subrangos klausimu. Ja visų pirma negali būti grindžiamas *e contrario* argumentas, kurį, atrodo, pateikia Komisija.

- 105 Antra, rašytiniame atsakyme Komisija teigė, kad jos požiūris „nebūtinai“ lemia tai, jog tas pats perkraustymas įskaičiuojamas du kartus, nes, pirma, tam tikra dalis Belgijos perkraustymo bendrovių kartelyje nedalyvavo ir, antra, tam tikrais atvejais subranga buvo vykdoma užsienio perkraustymo bendrovių vardu. Taigi Komisija netiesiogiai sutinka, kad kitais atvejais dėl šio požiūrio buvo du kartus įtraukiama subrangovų apyvarta. Per teismo posėdį Komisija taip pat pripažino, kad tas pats skaičius buvo įtraukiamas du kartus tuo atveju, kai subrangos sutartis buvo sudaryta tarp dviejų kartelio dalyvių. Be to, ji pripažino, kad jeigu jos metodas šiuo atžvilgiu būtų pataisytas, 40 mln. EUR riba nebebūtų pasiekta.
- 106 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Komisija neįrodė, jog šiuo atveju buvo pasiekta 40 mln. EUR riba.

— Dėl 5 % ribos

- 107 Dėl 5 % ribos ieškovės teigia, jog tam, kad galėtų remtis šios ribos viršijimu, Komisija turėjo apibrėžti rinką.
- 108 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad norint apskaičiuoti rinkos dalį logiškai iš pradžių reikia apibrėžti šią rinką. Kaip Teismas jau pažymėjo šio sprendimo 92 punkte, 2004 m. gairių 55 punkte aiškiai pripažįstama, kad „siekiant taikyti rinkos dalies ribą, reikia apibrėžti atitinkamą rinką, kurią sudaro atitinkama prekės rinką ir atitinkama geografinė rinką“. Ši pareiga dar aiškiau matyti iš šio punkto versijų kitomis kalbomis (pavyzdžiui, anglų kalba – „it is necessary“, o vokiečių kalba – „muss“).

- 109 Be to, dėl privalomojo Komisijos priimtų gairių pobūdžio Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad priimdama tokias elgesio taisykles ir pranešdama apie jas viešai paskelbiant, kad nuo šio momento taikys jas atvejams, kuriems skirtos šios normos, atitinkama institucija apriboja savo diskreciją ir negali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju, kai tai taikoma, jai gali būti paskirta sankcija už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos, pažeidimą (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 211 punktą).
- 110 Neginčytina, kad Komisija nesilaikė 2004 m. gairių 55 punkte nustatytos pareigos. Savo rašytinėse pastabose ir per teismo posėdį Komisija pabrėžė ne tik tai, kad neprivalėjo apibrėžti atitinkamos rinkos, bet ir tai, kad ji to nepadarė. Todėl Komisijos išvadą, kad buvo pasiekta 5 % riba, iš principo reikėtų atmesti.
- 111 Tačiau šios bylos aplinkybėmis Teismas mano, kad Komisija vis dėlto teisiškai įrodė, jog buvo tenkinama antroji alternatyvi sąlyga, numatyta 2004 m. gairių 53 punkte įtvirtintoje prezumpcijoje.
- 112 Iš tikrųjų Sprendimo 88–94 konstatuojamosiose dalyse Komisija pateikė pakankamai išsamų nagrinėjamo sektoriaus aprašymą, įskaitant pasiūlą, paklausą ir geografinę apimtį. Todėl Komisija tiksliai apibrėžė atitinkamas paslaugas ir rinką. Teismas mano, jog tokio sektoriaus aprašymo gali pakakti tiek, kiek jis yra pakankamai išsamus, kad Teismas galėtų patikrinti pagrindinius Komisijos teiginius, ir tiek, kiek tuo remiantis yra aišku, kad bendra rinkos dalis akivaizdžiai smarkiai viršija 5 % ribą.

- 113 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, pirma, Komisija padarė pagrįstą išvadą, jog atitinkamos paslaugos yra tarptautinio perkraustymo paslaugos Belgijoje. Komisija teisingai pažymėjo, kad karteliu buvo siekiama apriboti konkurenciją tarptautinio perkraustymo į Belgiją arba iš jos sektoriuje. Nagrinėjamiems perkraustymams būdinga tai, kad jie buvo vykdomi iš Belgijos arba į ją, visų perkraustymo bendrovių buveinės buvo Belgijoje ir kad kartelio veikla buvo vykdoma toje valstybėje narėje. Be to, apskaičiuodama rinkos dydį Komisija atsižvelgė į šioje rinkoje veikiančių užsienio bendrovių apyvartą.
- 114 Antra, tuo remdamasi Komisija apskaičiavo, kad rinkos dydis yra 83 mln. EUR ir kad bendra kartelio dalyvių rinkos dalis yra apie 50%. Šiuos skaičius reikia pakoreguoti atsižvelgiant į Sprendimu C(2009) 5810 (šio sprendimo 19 punktą) padarytus pataisymus ir neįtraukti subrangovo pardavimo sandorių (šio sprendimo 102 punktą), dėl to, Komisijos nuomone, bendra apyvarta yra daugiau kaip 20 mln. EUR, o bendra rinkos dalis – beveik 30%. Vis dėlto ši rinkos dalis vis dar gerokai viršija 5% ribą.
- 115 Trečia, per teismo posėdį atsakydama į Teismo pateiktus klausimus pati *Gosselin* nurodė, jog tam, kad nebūtų viršyta 5% riba, rinka turėtų būti daug didesnė. Iš tikrųjų rinkos dydis turėtų būti daugiau kaip 400 mln. EUR. Taigi vienintelė galimybė apskaičiuoti tokį atitinkamos rinkos dydį būtų tą rinką apibrėžti daug plačiau nei Belgijos tarptautinio perkraustymo paslaugų rinką, kurią, beje, Komisija teisingai laikė atitinkama rinka.
- 116 Šiomis aplinkybėmis Teismas mano, kad išimties tvarka Komisija galėjo remtis antra alternatyvia 2004 m. gairių 53 punkte nurodyta sąlyga, aiškiai neapibrėždama rinkos, kaip tai suprantama pagal šių gairių 55 punktą.

- 117 Galiausiai, kaip teisingai pažymėjo Komisija, pagal 2004 m. gairių 53 punkte įtvirtintą faktinę prezumpciją tam, kad būtų įrodyta, jog valstybių narių tarpusavio prekybai padarytas didelis poveikis, pakanka, kad būtų tenkinama viena iš dviejų alternatyvių sąlygų.
- 118 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, jog kaltinimą, susijusį su tuo, kad nepadarytas didelis poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai, reikia atmesti.
- 119 Todėl visą šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. Dėl „Portielje“ ketvirtojo ieškinio pagrindo ir „Gosselin“ antrojo ieškinio pagrindo, kuriais siekiama, kad bauda būtų sumažinta

- 120 Šį ieškinio pagrindą sudaro keturios dalys. Pateikdamos pirmąjį ieškinio pagrindą ieškovės nurodo, kad nustatant pažeidimo sunkumą pažeisti Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktas ir 3 dalis, Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis ir 2006 m. gairės. Kitos dalys susijusios su tų pačių nuostatų pažeidimais, padarytais nustatant pažeidimo trukmę (antra dalis, kurią pateikia tik *Gosselin*), pardavimo sandorių vertę baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti (atitinkamai antra ir trečia dalys) ir atmetant lengvinančias aplinkybes (atitinkamai trečia ir ketvirta dalys).

Dėl pažeidimo sunkumo

Šalių argumentai

- 121 Ieškovės teigia, kad egzistuoja didelis kokybinis skirtumas tarp perkraustymo bendrovių, dalyvavusių „klasikiniame“ kartelyje dėl kainų ir kartu susirinkimuose, kurios, be to, buvo rašytinių susitarimų šalys, ir kitų bendrovių (pavyzdžiui, *Gosselin*), kurios buvo susijusios tik su komisiniais mokesčiais ir tariamomis sąmatomis. „Klasikinis“ kartelis buvo kartelio dalyvių veikimo rinkoje pagrindas, o komisiniai mokesčiai ir tariamos sąmatos buvo taikomi kiekvienu konkrečiu atveju.
- 122 Tačiau Komisija visoms susijusioms bendrovėms taikė tą pačią 17 % procentinę išraišką ir nevertino kiekvieno konkretaus atvejo atsižvelgdama į visas su juo susijusias aplinkybes, kaip tai numatyta 2006 m. gairių 20 punkte. Todėl ieškovės Teismo prašo bent jau nustatyti apskaičiuojant baudą taikomą procentinę išraišką, kuri būtų mažesnė nei 17 %.
- 123 Komisijos nuomone, ieškovių argumentai grindžiami klaidingu įsitikinimu, kad susitarimai dėl komisinių mokesčių ir tariamų sąmatų yra lengvesni pažeidimai nei susitarimai dėl mažiausių kainų.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 124 Iš esmės ieškovės tvirtina, kad Komisija turėjo atsižvelgti į visas konkrečiu atveju svarbias aplinkybes ir kad yra didelis kokybinis skirtumas tarp kainų kartelio ir kitų veiksmų.

— Dėl pareigos atsižvelgti į visas konkrečiu atveju svarbias aplinkybes

- 125 Kalbant apie pirmąjį kaltinimą, reikia pažymėti, kad Sprendimo 542 konstatuojamojoje dalyje Komisija teigia, jog susitarimai ar suderinti veiksmai, susiję su tokiu apribojimu, koks konstatuotas šioje byloje, vien dėl savo pobūdžio gali būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs“ ir tam nereikia, kad tokiems veiksams būtų būdinga geografinė apimtis ar konkretus poveikis. Šiam teiginiui pagrįsti tiek Sprendime, tiek atsiliepime į ieškinį Komisija nurodo 2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją* (T-241/01, Rink. p. II-2917).
- 126 Tame sprendime Teismas konstatavo, kad sunkumas turi būti vertinamas pirmiausia atsižvelgiant į konkurencijos apribojimų pobūdį, kad pažeidimo sunkumą galima nustatyti atsižvelgiant į neteisėto elgesio pobūdį bei tikslą ir kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką nustatant baudos dydį su elgesio tikslu susiję veiksniai gali turėti daugiau reikšmės nei veiksniai, susiję su tokio elgesio pasekmėmis (žr. minėto sprendimo 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 127 Šiuo atveju pažeidimo tikslas – nustatyti kainas ir pasidalyti rinkas. Toks akivaizdus konkurencijos teisės pažeidimas pagal savo pobūdį yra ypač sunkus.
- 128 Be to, priešingai nei Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir [AP] 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairėse [Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [AP] 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairės] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171) (toliau – 1998 m. gairės), 2006 m. gairėse jau nėra nurodyta, kad vertinant sunkumą reikia atsižvelgti į „pažeidėjų efektyvų [realų] ekonominį pajėgumą padaryti pastebimą žalą kitiems ūkio subjektams“ ar pažeidimo konkrečią „įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta“.

129 Tačiau 2006 m. gairių 20 punkte aiškiai numatyta, kad „pažeidimo sunkumas bus nustatomas atskirai kiekvienu konkrečiu pažeidimo atveju, atsižvelgiant į visas su juo susijusias aplinkybes“. Be to, 2006 m. gairėmis buvo iš esmės pakeistas baudų apskaičiavimo metodas. Visų pirma buvo panaikintas pažeidimų klasifikavimas į tris kategorijas („lengvi“, „sunkūs“ ir „labai sunkūs“) ir įvesta nuo 0 iki 30 % skalė, kad būtų galima tiksliau diferencijuoti. Pagal 2006 m. gairių 19 punktą bazinis baudos dydis turi „priklausyti nuo pardavimo vertės dalies, apskaičiuotos remiantis pažeidimo sunkumu“. Paprastai „nustatyta pardavimo vertės dalis, į kurią bus atsižvelgiama, sieks daugiausia 30 %“ (gairių 21 punktą).

130 Todėl Komisija gali pasinaudoti baudų skyrimo srityje turima diskrecija ir taip nustatyti tikslią jos procentinę išraišką nuo 0 iki 30 %, tik jei atsižvelgia į konkrečias bylos aplinkybes. Taigi 2006 m. gairių 22 punkte numatyta, kad „siekdama nustatyti, ar pardavimo vertės dalis, į kurią turi būti atsižvelgiama tam tikru atveju, turėtų būti mažesnė, ar didesnė, Komisija atsižvelgs į keletą veiksnių, pavyzdžiui, pažeidimo pobūdį, visų susijusių šalių bendrą rinkos dalį, pažeidimo geografinį plotą, pažeidimo įgyvendinimą (arba neįgyvendinimą)“.

131 Šis sunkumas nustatyti konkrečią procentinę dalį yra mažesnis slaptų horizontalių susitarimų dėl kainų nustatymo ir rinkos pasidalijimo atveju, kuriuo, remiantis 2006 m. gairių 23 punktu, pardavimo procentinė dalis, į kurią atsižvelgiama, paprastai yra nustatoma „skalės viršutinėje dalyje“. Iš šio punkto matyti, kad didžiausių apribojimų atveju procentinė išraiška turi būti bent jau didesnė kaip 15 %.

132 Šiuo atveju Sprendimo šiuo atžvilgiu panaikinti nereikia, nes 17 % procentinė išraiška buvo nustatyta remiantis tik sunkiu pažeidimo pobūdžiu. Kai Komisija paprasčiausia taiko minimaliam baudos dydžiui, numatytam už didžiausius apribojimus, lygią ar beveik lygią procentinę išraišką, nebūtina atsižvelgti į papildomus veiksnius ar aplinkybes. Į tai reikėtų atsižvelgti, tik jei turėtų būti nustatyta didesnė procentinė išraiška. Šiuo klausimu *Gosselin*, be abejo, neteigia, kad Komisija turėjo nustatyti didesnę procentinę išraišką, o Komisija Teismo neprašo padidinti baudą.

133 Todėl kaltinimą, kad pažeidimo sunkumas buvo nustatytas abstrakčiai, reikia atmesti.

— Dėl tariamo didelio kokybinio skirtumo

134 Kalbant apie kaltinimą, susijusį su tariamu dideliu kokybiniu skirtumu tarp kainų kartelio ir kitų veiksmų, kuris apima *Portielje* penktąjį ieškinio pagrindą, susijusį su tariamu vienodo požiūrio principo pažeidimu, primintina, jog remiantis nusistovėjusia teismų praktika pagal nediskriminavimo ar vienodo požiūrio principą, kuris yra vienas iš pagrindinių Bendrijos teisės principų, draudžiama ne tik panašias situacijas vertinti skirtingai, bet ir skirtingas – vienodai, jei tokio vertinimo negalima objektyviai pagrįsti (šiuo klausimu žr. 1986 m. spalio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Christ-Clemen ir kt. prieš Komisiją*, 91/85, Rink. p. 2853, 10 punktą ir 1990 m. birželio 28 d. Sprendimo *Hoche*, C-174/89, Rink. p. I-2681, 25 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 135 Taigi reikia konstatuoti, kad vertindama pažeidimo sunkumą Komisija iš tikrųjų skirtingai nevertino dalyvių, kai parinko taikytą pardavimo sandorių vertės procentinę išraišką, ir visoms susijusioms įmonėms taikė vienodą 17 % procentinę išraišką. Komisija tokį požiūrį grindžia tuo, kad tai buvo vienas ir tęstinis pažeidimas.
- 136 Todėl kyla klausimas, ar atsižvelgdama į teismų praktiką Komisija galėjo visiškai nediferencijuoti darant pažeidimą dalyvavusių asmenų ir visiškai neatsižvelgti į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes, kad nustatytų *Gosselin* padaryto pažeidimo sunkumą.
- 137 Šiuo atžvilgiu iš teismų praktikos matyti, kad kai pažeidimą padaro kelios įmonės, reikia išnagrinėti kiekvienos jų dalyvavimo darant pažeidimą santykinį sunkumą (1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją*, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 623 punktas ir šio sprendimo 76 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 150 punktas). Ši išvada yra logiška bausmių ir sankcijų individualizavimo principo, pagal kurį įmonė turi būti baudžiama tik už veiksmus, dėl kurių ji individualiai kaltinama, pasekmė, o šis principas taikomas visoms administracinėms procedūroms, kuriose gali būti skirtos sankcijos pagal Bendrijos konkurencijos taisykles (2005 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Union Pigments prieš Komisiją*, T-62/02, Rink. p. II-5057, 119 punktas).
- 138 Be to, iš daugelio Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimų matyti, kad pažeidimo sunkumas turi būti vertinamas individualiai, remiantis daugeliu veiksnių, kaip antai specifinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu (žr. šio sprendimo 89 punkte minėto 1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją* 33 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 106 punktą; šio sprendimo 125 punkte minėto Sprendimo *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją* 83 ir paskesnius punktus). Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, jog į tai, kad įmonė

dalyvavo ne visuose kartelį sudarančiuose elementuose ar kad atliko menką vaidmenį tuose epizoduose, kuriuose dalyvavo, turi būti atsižvelgiama vertinant pažeidimo sunkumą ir prireikus nustatant baudą (žr. šio sprendimo 76 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 90 punktą ir 2007 m. balandžio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bolloré ir kt. prieš Komisiją*, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ir T-136/02, Rink. p. II-947, 429 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- ¹³⁹ Vis dėlto Bendrojo Teismo praktikoje individualios aplinkybės vertinamos ne vertinant pažeidimo sunkumą, t. y. nustatant bazinį baudos dydį, o koreguojant bazinį dydį remiantis lengvinančiomis ir sunkinančiomis aplinkybėmis (žr. 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją*, T-73/04, Rink. p. II-2661, 100 ir paskesnius punktus; šis sprendimas apeliacine tvarka patvirtintas 2009 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Carbone-Lorraine prieš Komisiją*, C-554/08 P, neskelbiamo Rinkinyje).
- ¹⁴⁰ Tačiau ši teismų praktika atitinka šio sprendimo 137 ir 138 punktuose cituotą teismų praktiką. Iš tikrųjų šiuose sprendimuose žodis „sunkumas“ buvo vartojamas bendrai pažeidimo intensyvumui aprašyti, o ne baudų apskaičiavimo gairėse nustatyta technine prasme. Todėl Komisija galėjo atsižvelgti į tam tikrus „sunkumo“, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį, aspektus, kai vertino lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, o ne „sunkumą“, kaip jis suprantamas pagal baudų apskaičiavimo gaires.
- ¹⁴¹ Taip yra visų pirma tada, kai vertinamas kelių įmonių, dalyvavusių darant vieną ir tą patį pažeidimą, dalyvavimo santykinis sunkumas. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patvirtino, kad, kiek tai susiję su Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairėmis

[Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairės] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171; toliau – 1998 m. gairės), kiekvienos susijusios įmonės dalyvavimo darant pažeidimą santykinis sunkumas turi būti nagrinėjamas su galimybe atsižvelgti į sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes (šio sprendimo 139 punkte minėto 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją* 27 punktą). Todėl vieno ir tęstinio pažeidimo atveju „pažeidimo“ sąvoka, vartojama 1998 m. gairėse, siejama su visu pažeidimu, kurį darant dalyvavo keletas įmonių, o šio vieno pažeidimo „sunkumas“ vienodas visiems dalyviams.

- 142 Tačiau šio sprendimo 139 punkte minėtas 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Karbone-Lorraine prieš Komisiją* susijęs su 1998 m. gairėmis. Kaip jau minėta šio sprendimo 129 punkte, 2006 m. gairėmis buvo iš esmės pakeistas baudų apskaičiavimo metodas. Pirma, buvo panaikintas pažeidimų klasifikavimas į tris kategorijas („lengvi“, „sunkūs“ ir „labai sunkūs“). Dabartinė sistema, pagal kurią nustatyta 0% iki 30% skalė, leidžia tiksliau diferencijuoti pagal pažeidimo sunkumą.
- 143 Antra, buvo panaikintos fiksuotos sumos. Dabar bazinis dydis apskaičiuojamas remiantis kiekvienos tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusios konkrečios įmonės pardavimo sandorių verte. Taigi šis naujas metodas leidžia geriau atsižvelgti į kiekvienos darant pažeidimą dalyvavusios įmonės individualų dalyvavimą vertinant jo sunkumą. Taip pat jis leidžia atsižvelgti į tai, ar vieno pažeidimo sunkumas sumažėjo per tam tikrą laiką.
- 144 Trečia, per posėdį Komisija patvirtino, kad savo sprendimų praktikoje ji jau nebūtinai taiko vienodą procentinę išraišką visiems darant pažeidimą dalyvavusiems asmenims. Iš tikrųjų 2008 m. spalio 1 d. Sprendime *Candle waxes C(2008) 5476* dėl procedūros pagal [EB 81] straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/C.39181 — Žvakių vaškas), kurio santrauka paskelbta 2009 m. gruodžio 4 d. Oficialiajame

leidinyje (OL C 295, p. 17), ir 2009 m. lapkričio 11 d. Sprendime *Heat stabilisers* C(2009) 8682 dėl procedūros pagal [EB 81] straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/38.589 — Šilumos stabilizatoriai), kurio santrauka paskelbta 2010 m. lapkričio 12 d. Oficialiajame leidinyje (OL C 307, p. 9), Komisija skirtingoms nagrinėjamų kartelių dalyvių kategorijoms taikė skirtingas procentines išraiškas atsižvelgusi į jų dalyvavimo darant pažeidimą santykinį sunkumą. Būtent pastarojoje byloje buvo nustatyta didesnė procentinė išraiška toms įmonėms, kurios dalyvavo ne tik nustatant kainas, bet ir pasidalijant klientus ir (arba) rinką.

¹⁴⁵ Vis dėlto naujasis metodas neįpareigoja laikytis tokio požiūrio. Nors šio sprendimo 137 ir 138 punktuose cituotoje teismų praktikoje nurodyta, kad turi būti atsižvelgiama į dalyvavimo darant pažeidimą santykinį sunkumą ir konkrečias bylos aplinkybes, remdamasi 2006 m. gairėmis, Komisija tai gali padaryti vertindama pažeidimo sunkumą ar koreguodama bazinį dydį, atsižvelgdama į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Kai Komisija laikosi šio požiūrio, lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių vertinimas vis dėlto turi leisti adekvačiai atsižvelgti į dalyvavimo darant vieną ir tą patį pažeidimą santykinį sunkumą ir į galimą šio sunkumo kaitą per tam tikrą laiką.

¹⁴⁶ Šiuo atveju Komisija visoms nagrinėjamosioms įmonėms nustatė vienodą 17% procentinę išraišką. Kadangi *Gosselin* teigia, kad jos dalyvavimo santykinis sunkumas mažesnis nei kitų dalyvavusių įmonių ir kad turėjo būti atsižvelgta į tam tikras specifines ar neįprastas aplinkybes, jos pateikti argumentai bus nagrinėjami su kaltinimais, susijusiais su Komisijos atliktu klaidingu lengvinančių aplinkybių vertinimu.

¹⁴⁷ Todėl šio ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti ir į *Gosselin* argumentus atsižvelgti nagrinėjant ketvirtą dalį (180 ir paskesni punktai).

Dėl pažeidimo trukmės

¹⁴⁸ Šią ieškinio pagrindo dalį pateikia tik *Gosselin*.

Šalių argumentai

¹⁴⁹ *Gosselin* pažymi, jog Sprendimo 379 konstatuojamojoje dalyje Komisija aiškiai pripažino, kad bylos medžiagoje nėra dokumentų, įrodančių, jog *Gosselin* įgyvendino antikonkurencinius susitarimus per ilgesnį nei ištisų trejų metų laikotarpį, t. y. nuo 1993 m. spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d.

¹⁵⁰ *Gosselin* nuomone, tokio įrodymų nebuvimo negali kompensuoti tvirtinimas, kad kalbama apie vieną ir tęstinį pažeidimą arba kad *Gosselin* niekada neatsiribojo nuo pažeidimo. Kalbėdama apie pirmąjį tvirtinimą, ji teigia, kad ši aplinkybė nepanaikina Komisijos pareigos įrodyti konkrečią *Gosselin* dalyvavimo darant pažeidimą trukmę. Kalbėdama apie antrąjį tvirtinimą *Gosselin* teigia, kad Sprendime nurodyta teisimų praktika, pagal kurią atitinkama įmonė turi atvirai ir vienareikšmiškai atsiriboti nuo kartelio, visada susijusi su „klasikiniais“ karteliais, dėl kurių vyksta daugiašaliai

susitikimai ir per kuriuos aiškiai nurodomi konkurenciją ribojantys tikslai. Todėl ši teismų praktika netaikoma *Gosselin*, kuri nedalyvavo nė viename susitikime. Galiausiai *Gosselin* pažymi, jog trejų metų laikotarpis yra ypač ilgas ir kad todėl tęstinumas per šį laikotarpį neįrodytas.

- 151 Komisija pripažįsta, kad, kiek tai susiję su *Gosselin*, byloje nėra jokie dokumento apie konkrečius komisinių mokesčių ir tariamų sąmatų mokėjimo atvejus laikotarpiu nuo 1993 m. spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d., bet ji mano, kad iš objektyvių ir nuoseklių požymių galima daryti išvadą, jog *Gosselin* ir toliau dalyvavo darant pažeidimą per šį laikotarpį. Ji pažymi, jog kalbama apie tarpinį laikotarpį ir kad *Gosselin* galutinai nenutraukė dalyvavimo kartelyje 1993 m. spalio mėn. Taip pat iš turimų įrodymų matyti, jog kartelio veikla liko nepakitusi per atitinkamą laikotarpį ir nebuvo nutraukta. Galiausiai Komisija konstatuoja, kad *Gosselin* viešai ir vienareikšmiškai neatsiribojo nuo kartelio atitinkamo laikotarpio pradžioje.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 152 Iš esmės *Gosselin* tvirtina, kad per laikotarpį nuo 1993 m. spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d. (toliau – ginčijamas laikotarpis) ji nedalyvavo kartelyje, todėl koeficientas, kuriuo atsižvelgiama į dalyvavimo metų skaičių, turi būti sumažintas.
- 153 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimų įrodinėjimo pareiga tenka Komisijai ir kad ji turi pateikti tikslų ir neprieštarigų įrodymų, pagrindžiančių tvirtą įsitikinimą, kad nurodytas pažeidimas padarytas (šiuo klausimu žr. 1984 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CRAM ir Rhein zinc prieš Komisiją*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktą ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dresdner Bank ir kt. prieš Komisiją*, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP ir T-61/02 OP, Rink. p. II-3567, 62 punktą).

- 154 Taip yra ypač su įrodymais dėl pažeidimo trukmės, t. y. kriterijaus, kurio svarba labai padidėjo pagal 2006 m. gaires. Jei nėra tiesioginių pažeidimo trukmės įrodymų, Komisija turi pateikti pakankamai artimų laiko atžvilgiu faktinių aplinkybių įrodymų, kurie leistų pagrįstai manyti, kad pažeidimas nebuvo nurauktas nuo vienos iki kitos konkrečios datos (žr. 2003 m. gruodžio 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Adriatica di Navigazione prieš Komisiją*, T-61/99, Rink. p. II-5349, 125 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 155 Šiuo atveju nustatyta, kad nėra rašytinių įrodymų apie ginčijamą laikotarpį.
- 156 Vis dėlto Sprendime ir pastabose Komisija nurodė teismų praktiką, pagal kurią tam, kad baigtusi jos atsakomybė, įmonė turi viešai ir vienareikšmiškai atsiriboti nuo kartelio, kad kiti dalyviai žinotų, jog ji daugiau neberemia bendrų kartelio tikslų.
- 157 Šiuo klausimu tiesa, kad tada, kai dalyvavimas tokiuose daugiašaliuose susitikimuose yra nustatytas, atitinkama įmonė turi pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad ji tuose susitikimuose nesiekė jokio antikonkurencinio tikslo ir pareiškė savo konkurentams dalyvavusi dėl to, kad turėjo kitokių ketinimų nei jie (šio sprendimo 37 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81 punktas ir 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 155 punktas).
- 158 Tačiau ši teismų praktika susijusi su karteliais, kuriuose vyko daugiašaliai susitikimai ir per kuriuos aiškiai nurodyti konkurenciją ribojantys tikslai. Kaip Teisingumo Teismas išaiškino šio sprendimo 37 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 82 punkte, šią taisyklę pagrindžianti priežastis yra ta, kad įmonė,

dalyvaudama minėtame susitikime ir viešai neatsiribodama nuo jo turinio, kitiems susitikimo dalyviams leidžia manyti, jog sutinka su tuo, kas jame nuspręsta, ir to laikysis. Tačiau šiuo atveju nustatyta, kad *Gosselin* nedalyvavo tokiuose susitikimuose.

- 159 Todėl Komisija turėjo pateikti įrodymų apie *Gosselin* dalyvavimo darant pažeidimą trukmę ir negalėjo pasinaudoti minėtoje teismų praktikoje nustatytu įrodinėjimo pareigos palengvinimu.
- 160 Tačiau reikia konstatuoti, kad, kiek tai susiję su ginčijamu laikotarpiu, Komisijos pateikti įrodymai nepakankamai patvirtina, kad *Gosselin* dalyvavo kartelyje.
- 161 Pirma, kadangi Komisija pažymi, jog ginčijamas laikotarpis yra tarpinis ir kad *Gosselin* galutinai nenutraukė dalyvavimo kartelyje 1993 m. spalio mėn., reikia konstatuoti, kad tai susiję su nutraukimu. Todėl vien aplinkybė, kad *Gosselin* dalyvavo kartelyje tiek prieš, tiek po atitinkamo laikotarpio, nesvarbi. Be to, tai, kad *Gosselin* laikoma atsakinga už dalyvavimą kartelyje tik iki 2002 m. rugsėjo 18 d., t. y. iki paskutinio rašytinio įrodymo datos, nors kartelis egzistavo iki 2003 m. rugsėjo mėn., įrodo, kad dalyvavimą kartelyje galima nutraukti ir be konkretaus pareiškimo.
- 162 Antra, Komisija tvirtina, kad *Gosselin* dalyvavo tuose pačiuose antikonkurenciniuose veiksmuose tiek po 1996 m. lapkričio mėn., tiek iki 1993 m. spalio mėn. ir kad tarp šių dviejų datų nebuvo jokių pasikeitimų. Vis dėlto, kadangi kartelio veikimo būdas nepasikeitė per ginčijamą laikotarpį, *Gosselin* dalyvavo tokia pačia forma kaip ir anksčiau.

- 163 Trečia, Sprendimo 274 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog paprasta aplinkybė, kad jos bylos medžiagoje nėra tariamos sąmatos, nereiškia, kad ta sąmata visai nebuvo parengta. Iš bylos medžiagoje esančių įrodymų matyti, kad kai kurios tariamos sąmatos kartais buvo siunčiamos tiesiogiai persikraustančiam asmeniui. Pagal šią konstatuojamąją dalį *Allied Arthur Pierre* vidaus pažymoje, susijusioje su perkraustymu iš Briuselio (Belgija) į Lisaboną (Portugalija), nurodyta, kad *Gosselin* ir *Ziegler* paprašytos pateikti tariamas sąmatas. Be to, patikslinta, kad *Gosselin* „šandien išsiunčia tariamas sąmatas paštu [ir kad] klientas apie tai išpėtas“. Tačiau tai po ginčijamo laikotarpio, t. y. 1998 m., vykdytas perkraustymas.
- 164 Ketvirta, per teismo posėdį Komisija pripažino, kad nėra kitų įrodymų apie *Gosselin* dalyvavimą per ginčijamą laikotarpį.
- 165 Penkta, kalbant apie ginčijamo laikotarpio trukmę, pažymėtina, kad klausimas, ar tas laikotarpis yra pakankamai ilgas, kad būtų laikomas pažeidimo nutraukimu, ar toks nėra, negali būti nagrinėjamas abstrakčiai. Priešingai, jį reikia vertinti atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio veikimą (2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *IMI ir kt. prieš Komisiją*, T-18/05, Rink. p. II-1769, 89 ir paskesni punktai).
- 166 Šiuo atveju iš sprendimo 280 konstatuojamojoje dalyje esančios 3 lentelės matyti, jog paprastai atitinkamos įmonės susisiekdavo kelis kartus per metus, kad parengtų tariamas sąmatas ar sumokėtų komisinius mokesčius. Iš tikrųjų, kadangi ši sistema buvo grindžiama principu *do ut des* (žr. šio sprendimo 79 punktą), reikėjo tam tikro bendradarbiavimo tęstinumo kartelyje. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad ši trukmė gerokai viršija intervalus, kuriais paprastai nagrinėjamos įmonės atitinkamai išreikšdavo (rengdamos tariamas sąmatas ar mokėdamos komisinius mokesčius) savo norą riboti konkurenciją, darytina išvada, kad Komisija nepateikė pakankamai artimų laiko

atžvilgiu faktinių aplinkybių įrodymų, kurie leistų pagrįstai nuspręsti, kad pažeidimas nebuvo nurauktas nuo 1993 spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d.

- 167 Šešta, Sprendime Komisija rėmėsi tuo, kad pažeidimas vienas ir tęstinis. Tačiau, kaip teigė *Gosselin*, reikia nuspręsti, kad rašytinių įrodymų apie ginčijamą laikotarpį nebuvimo negali kompensuoti Sprendimo 380 konstatuojamojoje dalyje esantis teiginys, kad nagrinėjamas kartelis yra vienas ir tęstinis pažeidimas. Iš tikrųjų tokia išvada neleidžia *Gosselin* taikyti atsakomybės už visą kartelio trukmę. 2006 m. gairių 24 punkte daroma nuoroda ne į pažeidimo trukmę, o į kiekvienos įmonės dalyvavimo darant pažeidimą trukmę. Todėl būtina nustatyti individualią dalyvavimo kartelyje trukmę, kaip Komisija tai darė Sprendime.
- 168 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad šio ieškinio pagrindo antrą dalį, susijusią su klaidingu pažeidimo trukmės nustatymu, reikia priimti, todėl reikia panaikinti Sprendimą tiek, kiek jame nustatyta *Gosselin* atsakomybė už dalyvavimą kartelyje per ginčijamą laikotarpį. Dėl šios priežasties iš Sprendimo 548 konstatuojamojoje dalyje nustatytos 10 metų ir 7 mėnesių trukmės reikia atimti ginčijamą laikotarpį. Taigi *Gosselin* dalyvavimo trukmė – 7 metai ir 6 mėnesiai.
- 169 Atsižvelgiant į tai, kad po ginčijamo laikotarpio *Gosselin* vėl iš naujo dalyvavo darant pažeidimą, o dėl šio pažeidimo ji neginčija, kad tai buvo tas pats kartelis, kuriame ji dalyvavo prieš nutraukdama dalyvavimą jame, šiuo atveju netaikoma senatis pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 2 dalį. Vis dėlto Sprendimą reikia pakeisti, kad būtų sumažinta *Gosselin* skirta bauda, atsižvelgiant į realią jos dalyvavimo kartelyje trukmę. Konkrečios šio pakeitimo pasekmės bus nurodytos šio sprendimo 174 punkte.

Dėl pardavimo sandorių vertės, į kurią turi būti atsižvelgta nustatant bazinį dydį

Šalių argumentai

- ¹⁷⁰ Ieškovės tvirtina, kad Sprendime Komisija nustatė klaidingą bazinį dydį, kiek tai susiję su pardavimo sandorių verte. Šią klaidą lėmė tai, kad *Gosselin* finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais. Todėl Komisija „pilnais [visais] paskutiniaisiais įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metais“ (2006 m. gairių 13 punkte nustatyta prasme) turėjo laikyti iki pažeidimo pabaigosėjusius paskutinius finansinius metus. Iš Sprendimo matyti, kad pažeidimo pabaigos data yra 2008 m. rugsėjo 18 d. ir paskutiniai finansiniai metai – nuo 2001 m. liepos 1 d. iki 2002 m. birželio 30 d. (per tuos metus apyvarta buvo 1 607 946,90 EUR), o ne finansiniai metai nuo 2000 m. liepos 1 d. iki 2001 m. birželio 30 d., į kuriuos atsižvelgta Sprendime.
- ¹⁷¹ Atsiliepime į ieškinį Komisija pripažino, kad 2006 m. gairėse nėra išsamaus atsakymo į klausimą, kokiais duomenimis iš esmės ji turi remtis kaip atskaitos tašku. Be to, triplike Komisija pripažino, kad laikotarpis nuo 2001 m. liepos 1 d. iki 2002 m. birželio 30 d., kaip referenciniai metai, yra tinkamesnis nei Sprendime nustatytas laikotarpis.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ¹⁷² 2009 m. liepos 24 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2009) 5810, iš dalies keičiantį Sprendimą, kiek tai susiję su pardavimo sandorių verte, į kurią turi būti atsižvelgiama

nustatant *Gosselin* ir *Portielje* bazinę baudą (žr. šio sprendimo 19 punktą). Tame Sprendime Komisija referenciniu laikotarpiu taikė laikotarpį nuo 2001 m. liepos 1 d. iki 2002 m. birželio 30 d. ir todėl atitinkama apyvarta sudarė 1 607 946 EUR. Todėl *Gosselin* skirta bauda sumažinta iki 3,28 mln. EUR, iš kurių *Portielje* laikoma solidariai atsakinga už 270 000 EUR.

- 173 Kadangi Komisija pripažino šio ieškinio pagrindo trečios dalies pagrįstumą ir todėl iš dalies pakeitė Sprendimą, nereikia priimti sprendimo dėl šios ieškinio pagrindo dalies.
- 174 Kadangi pažeidimo trukmė jau sumažinta iki 7 metų ir 6 mėnesių (žr. šio sprendimo 168 punktą), *Gosselin* skirta bauda turi būti sumažinta iki 2,32 mln. EUR (pataisytą apyvartą padauginus iš 0,17 ir 7,5 ir pridėjus papildomą sumą, skirtą atgrasyti).

Dėl lengvinančių aplinkybių

Šalių argumentai

- 175 Ieškovės mano, kad Sprendime Komisija klaidingai netaikė lengvinančios aplinkybės, susijusios su ribotu dalyvavimu ir menku *Gosselin* vaidmeniu. Šiuo klausimu jos tvirtina, kad, pirma, *Gosselin* nedalyvavo kuriant kartelį ir kad ji nedalyvavo susitarimuose dėl kainų. Nurodytas jos dalyvavimas susitarimuose dėl komisinių mokesčių buvo labai ribotas ir tik pavieniais atvejais.

- 176 Antra, jos mano, kad Sprendime visai neįrodyta, jog *Gosselin* žinojo ar būtina turėjo žinoti, kad jos veiksmai pateko į bendrą planą ir kad šis bendras planas apėmė visus kartelio sudėties elementus. Be to, jos ginčija, kad galimos atsakomybės už visą kartelį pakanka tam, kad nebūtų taikoma lengvinanti aplinkybė, susijusi būtent su labai ribotu konkrečios įmonės vaidmeniu.
- 177 Trečia, ieškovės teigia, kad už perkraustymus atsakingi įmonių ir institucijų skyriai puikiai žinojo apie tariamų sąmatų praktiką ir joje matė priemonę lengvai užbaigti perkraustymo administracines bylas. Kadangi kalbama apie praktiką, kurios atitinkamos perkraustymo bendrovės neslėpė, už perkraustymus atsakingi skyriai turėjo žinoti apie tariamų sąmatų egzistavimą. Kalbant apie *Gosselin*, bylos medžiagoje yra pavyzdys, susijęs su Bendrijos pareigūnu, kompetentingu pasirašyti perkraustymo dokumentus, prašiusiu pateikti tariamą sąmatą.
- 178 Komisija ginčija šiuos argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 179 Iš Sprendimo matyti, kad Komisija neatsižvelgė į jokią lengvinančią aplinkybę. Vis dėlto ieškovės teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į tai, jog *Gosselin* nedalyvavo kuriant kartelį ir nebuvo susitarimų dėl kainų šalis (pirmasis kaltinimas), kad *Gosselin* nežinojo, jog jos veiksmai patenka į bendrą planą (antrasis kaltinimas) ir kad tam tikri Komisijos pareigūnai žinojo apie tariamų sąmatų teikimo praktiką (trečiasis kaltinimas).

— Dėl pirmojo ir antrojo kaltinimų

- 180 Pirma, kalbant apie argumentą, kad *Gosselin* nedalyvavo kuriant kartelę ir nebuvo rašytinių susitarimų šalis, reikia konstatuoti, kad iš tikrųjų jos dalyvavimas įgyvendinant susitarimą dėl komisinių mokesčių rašytiniuose dokumentuose pirmą kartą užfiksuotas 1992 m., o ši praktika sukurta 9 dešimtmetyje. Tačiau ši aplinkybė svarbi tik aiškinantis, ar įmonė atliko organizatoriaus arba kurstytojo vaidmenį, kuris gali būti pripažintas sunkinančia aplinkybe pagal 2006 m. gairių 28 punktą. Tačiau tai, kad ji aktyviai nedalyvavo rengiant nagrinėjamus antikonkurencinius susitarimus, savaime nėra lengvinanti aplinkybė.
- 181 Antra, kalbant apie tariamai ribotą *Gosselin* dalyvavimą darant pažeidimą, nustatyta, kad ji niekada nebuvo rašytinių susitarimų dėl kainų nustatymo šalis ir nedalyvavo susirinkimuose, kurių tikslas antikonkurencinis.
- 182 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal gairių 29 punkto trečią įtrauką tam, kad bauda būtų sumažinta dėl lengvinančių aplinkybių, atitinkama įmonė turi „pateikti įrodymų, kad jos dalyvavimas darant pažeidimą buvo tikrai menkas“, ir „įrodyti, kad per laikotarpį, per kurį buvo prisijungusi prie neteisėtų susitarimų, ji iš esmės tų susitarimų nevykdė ir rinkoje veikė pagal konkurencijos principus“. Tačiau šiuo atveju tos sąlygos netenkinamos.
- 183 Vis dėlto vartojamas žodis „pavyzdžiui“ reiškia, kad 2006 m. gairių 29 punkte nurodytas aplinkybių sąrašas nėra baigtinis. Be to, kaip konstatuota nagrinėjant *Portielje* ketvirtąjį ieškinio pagrindą ir *Gosselin* antrąjį ieškinio pagrindą, į konkrečias aplinkybes byloje, būtent tai, ar įmonė dalyvavo visuose pažeidimo epizoduose, ar ne,

turi būti atsižvelgiama jei ne vertinant pažeidimo sunkumą, tai bent jau koreguojant bazinį dydį remiantis lengvinančiomis ir sunkinančiomis aplinkybėmis. Iš tikrųjų ši pareiga buvo viena iš priežasčių, dėl kurių Teisingumo Teismas nusprendė, kad vieno ir tęstinio pažeidimo sąvoka neprieštarauja principui, pagal kurį atsakomybė už konkurencijos teisės pažeidimus yra individuali (šio sprendimo 76 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni* 84 punktas). Vien minėto 29 punkto trečioje įtraukoje nustatyti kriterijai negali užtikrinti šios galimybės. Todėl reikia vertinti konkrečias bylos aplinkybes.

¹⁸⁴ Šiuo klausimu nustatyta, kad nagrinėjamas pažeidimas kito laikui bėgant. Rašytiniai susitarimai buvo taikomi pirmajame pažeidimo etape, t. y. nuo 1984 m. iki XX a. paskutiniojo dešimtmečio pradžios, paskui jų atsisakyta. Antrajame pažeidimo etape pradėtos teikti tariamos sąmatos ir mokėti komisiniai mokesčiai. Todėl iš esmės pagal 2006 m. gairių 19 punktą pardavimo vertės procentinė išraiška, į kurią atsižvelgiama, laikui bėgant gali būti keičiama. Ši aplinkybė gali pateisinti ir baudos sumažinimą remiantis lengvinančiomis aplinkybėmis.

¹⁸⁵ Tačiau reikia nuspręsti, kad veiksmai, kuriuose dalyvavo *Gosselin*, nėra lengvesni pažeidimai nei rašytiniai susitarimai dėl kainų nustatymo ar pavieniai konkrečių perkraustymų kainų nustatymo atvejai. Iš tikrųjų, priešingai nei teigia *Gosselin*, tariamos sąmatos ir komisiniai mokesčiai taip pat padarė poveikį kainoms (žr. šio sprendimo 67 ir paskesnius punktus). Be to, atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje, tai, kad *Gosselin* nedalyvavo susitikimuose, kurių tikslas antikonkurencinis ir kurie nebebuvo organizuojami, kai ji dalyvavo kartelyje, nesvarbu vertinant pažeidimo sunkumą, nes kartelis veikė pagal mechanizmus, dėl kurių tokie susitikimai nereikalingi.

- 186 Vadinasi, Komisija galėjo nustatyti vienodą procentinę išraišką už visą vieno ir tęstinio pažeidimo laikotarpį ir neatsižvelgti į šio pažeidimo raidą laikui bėgant kaip į lengvinančią aplinkybę.
- 187 Trečia, kalbant apie ieškovių kaltinimą, kad galimos atsakomybės už vieną ir tęstinį pažeidimą nepakanka tam, kad nebūtų taikoma lengvinanti aplinkybė, susijusi su konkrečios įmonės ribotu vaidmeniu, reikia nuspręsti, kad šis teiginys teisingas. Vis dėlto tai, kad *Gosselin* nežinojo apie bendrą kartelio planą, nėra lengvinanti aplinkybė. Šis argumentas būtų svarbus, jei ieškovės ginčytų konstatuotą vieną ir tęstinį pažeidimą, tačiau tokio kaltinimo jos nepateikė.
- 188 Todėl šiuos kaltinimus reikia atmesti.

— Dėl trečiojo kaltinimo

- 189 Kalbant apie kaltinimą, susijusį su tuo, kad Komisija žinojo apie tariamų sąmatų praktiką, reikia konstatuoti, kad 2006 m. gairių 29 punkto paskutinėje įtraukoje nustatyta, jog „bazinis baudos dydis gali būti sumažintas <...>, kai antikonkurencinis elgesys buvo leidžiamas ar skatinamas valdžios institucijų arba teisės aktų“.
- 190 Tačiau bylos medžiagoje nėra jokių dokumentų, įrodančių, kad Komisija, kaip institucija, leido, skatino ar prašė teikti tariamas sąmatas. Iš tikrųjų Komisija visiškai nebuvo suinteresuota skatinti ar toleruoti tariamų sąmatų sistemos, nes ji kenkė jos interesams. Tai, kad tam tikri darbuotojai prašė pateikti tariamas sąmatas dėl

perkraustymo, už kurį galiausiai kompensavo Komisija, nereiškia, kad institucija žinojo apie šiuos veiksmus ar kad juose dalyvavo, nes reikia skirti Komisijos pareigūnus ir Komisiją, veikiančią kaip institucija. Su perkraustymo bendrove bendraujantis asmuo nėra tikrasis perkraustymo bendrovių klientas. Tikrasis klientas yra institucija ar įmonė, kurioje šis asmuo dirba ir kuri padengia perkraustymo išlaidas.

- ¹⁹¹ Tuo atveju, jei institucijos pareigūnas prašė pateikti tariamą sąmatą, *Gosselin* turėjo žinoti, kad tokie prašymai negali būti pateikti institucijų vardu ar joms raginant, nes jie akivaizdžiai prieštarauja jų finansiniams interesams. Iš tikrųjų reikalavimas pateikti dvi ar tris sąmatas skirtas būtent užtikrinti bent jau minimalią konkurenciją ir išvengti to, kad viena perkraustymo bendrovė galėtų vienašališkai nustatyti perkraustymo kainą.
- ¹⁹² Be to, vien žinojimas apie antikonkurencinius veiksmus nereiškia, kad šie veiksmai buvo netiesiogiai Komisijos „leidžiami ar skatinami“ 2006 m. gairių 29 punkto paskutinėje įtraukoje nustatyta prasme. Iš tikrųjų tariamas neveikimas negali būti prilyginamas tokiam faktiniam veiksmui, koks yra leidimas ar skatinimas.
- ¹⁹³ Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad *Gosselin* argumentai susiję tik su tariamomis sąmatomis. Tačiau tariamos sąmatos yra tik vieno ir tęstinio pažeidimo vienas iš epizodų. Pateikti argumentai niekaip nepateisina komisinių mokesčių mokėjimo.
- ¹⁹⁴ Vadinas, šį kaltinimą, todėl ir visą šio ieškinio pagrindo paskutinę dalį, reikia atmesti.

4. Dėl „Portielje“ penktojo ieškinio pagrindo ir „Gosselin“ trečiojo ieškinio pagrindo, susijusių su vienodo požiūrio principo pažeidimu

195 Šis ieškinio pagrindas pateiktas papildomai ir jį sudaro dvi dalys.

Šalių argumentai

196 Pirma, ieškovės tvirtina, kad tuo atveju, jei šiuo klausimu pirmesniuose ieškinių pagrinduose jų pateikti argumentai būtų atmesti, Sprendimo 2 straipsnio e punktas turi būti panaikintas dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo dėl to, kad nustatydamą baudą Komisija niekaip neatsižvelgė į tai, kad jų elgesys objektyviai ir kokybiškai skiriasi nuo kitų „klasikiniame“ kartelyje dalyvavusių perkraustymo bendrovių (*Arthur Pierre, Interdean, Transworld* ir *Ziegler*) elgesio.

197 Antra, tuo atveju, jei šiuo klausimu pirmesniuose ieškinių pagrinduose jų pateikti argumentai būtų atmesti, ieškovių nuomone, tai reikštų, kad nustatant pardavimo sandorių vertę apskaičiuojant baudą *Gosselin* buvo skirtingai vertinama be objektyvaus pateisinimo.

198 Komisija daro nuorodą į savo pastabas, pateiktas pirmesniuose ieškinių pagrinduose.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 199 Šio paskutiniojo ieškinio pagrindo pirma dalis nėra savarankiška *Gosselin* antrojo ieškinio pagrindo atžvilgiu. Iš esmės ji jau išnagrinėta (žr. šio sprendimo 134 ir paskesnius punktus).
- 200 Kadangi Komisija pripažino *Gosselin* antrojo ieškinio pagrindo trečios dalies, susijusios su pardavimo sandorių verte, pagrįstumą, šio ieškinio pagrindo antros dalies, kuri pateikta tik papildomai, nagrinėti nereikia.
- 201 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad reikia panaikinti Sprendimą, kiek jis susijęs su *Portielje* (šio sprendimo 59 punktą) ir kiek jame konstatuota, kad *Gosselin* dalyvavo darant EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą laikotarpiu nuo 1993 m. spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d. (šio sprendimo 168 punktą). Be to, nebereikia priimti sprendimo dėl ieškinio pagrindo dalies, susijusios su pardavimo sandorių verte, į kurią turi būti atsižvelgiama nustatant *Gosselin* skirtos baudos bazinį dydį (šio sprendimo 173 punktą). Todėl ši bauda turi būti sumažinta iki 2,32 mln. EUR (šio sprendimo 174punktą). Byloje T-208/08 likusią ieškinio dalį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 202 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi byloje T-209/08 Komisija pralaimėjo bylą, ji turi padengti *Portielje* bylinėjimosi išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus. Byloje T-208/08 kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinta, o dalis atmesta ir nuspręsta, kad dėl dalies reikalavimų nereikia priimti sprendimo.

Todėl pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 ir 6 dalis kiekviena šalis turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas šioje byloje.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija)

nusprendžia:

1. Byloje T-208/08 panaikinti 2008 m. kovo 11 d. Komisijos sprendimą C(2008) 926 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/38.543 — Tarptautinio perkraustymo paslaugos), kiek jame konstatuota, kad *Gosselin Group NV* dalyvavo darant EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą laikotarpiu nuo 1993 m. spalio 30 d. iki 1996 m. lapkričio 14 d.
2. Nustatyti, kad Sprendimo C(2008) 926, iš dalies pakeisto 2009 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimu C(2009) 5810 galutinis, 2 straipsnyje *Gosselin Group* skirta bauda lygi 2,32 milijono EUR.
3. Atmesti likusią ieškinio dalį.

- 4. Byloje T-209/08 panaikinti Sprendimą C(2008) 926, iš dalies pakeistą Sprendimu C(2009) 5810, kiek jis susijęs su *Stichting Administratiekantoor Portielje*.**

- 5. Byloje T-208/08 kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

- 6. Byloje T-209/08 priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Paskelbta 2011 m. birželio 16 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės aplinkybės	II - 3649
1. Ginčo dalykas	II - 3649
2. Ieškovės	II - 3650
3. Administracinė procedūra	II - 3650
4. Sprendimas	II - 3651
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 3655
Dėl teisės	II - 3657
1. Dėl „Portielje“ pateiktų pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su EB 81 straipsnio pa, eidimu	II - 3658
Šalių argumentai	II - 3658
<i>Portielje</i> argumentai	II - 3658
Komisijos argumentai	II - 3660
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3660
Dėl pirmojo ieškinio pagrindo	II - 3661
Dėl antrojo ieškinio pagrindo	II - 3664
2. Dėl „Portielje“ trečiojo ieškinio pagrindo ir „Gosselin“ pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 81 straipsnio pa, eidimu	II - 3667
Dėl tariamo didelio konkurencijos apribojimo nebuvimo	II - 3668
Šalių argumentai	II - 3668
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3669
	II - 3709

— Dėl tariamų konkurencijos apribojimų nebuvimo	II - 3669
— Dėl antikonkurencinio poveikio įrodymo	II - 3671
— Dėl atsakomybės už rašytinius susitarimus	II - 3672
Dėl tariamo didelio poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimo	II - 3673
Šalių argumentai	II - 3673
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3675
— Dėl tarptautinio pobūdžio	II - 3678
— Dėl 40 mln. EUR ribos	II - 3679
— Dėl 5 % ribos	II - 3680
3. Dėl „Portielje“ ketvirtojo ieškinio pagrindo ir „Gosselin“ antrojo ieškinio pagrindo, kuriais siekiama, kad bauda būtų sumažinta	II - 3683
Dėl pažeidimo sunkumo	II - 3684
Šalių argumentai	II - 3684
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3684
— Dėl pareigos atsižvelgti į visas konkrečiu atveju svarbias aplinkybes ..	II - 3685
— Dėl tariamo didelio kokybinio skirtumo	II - 3687
Dėl pažeidimo trukmės	II - 3692
Šalių argumentai	II - 3692
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3693
Dėl pardavimo sandorių vertės, į kurią turi būti atsižvelgta nustatant bazinį dydį ..	II - 3698
Šalių argumentai	II - 3698
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3698

Dėl lengvinančių aplinkybių	II - 3699
Šalių argumentai	II - 3699
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3700
— Dėl pirmojo ir antrojo kaltinimų	II - 3701
— Dėl trečiojo kaltinimo	II - 3703
4. Dėl „Portielje“ penktojo ieškinio pagrindo ir „Gosselin“ trečiojo ieškinio pagrindo, susijusių su vienodo požiūrio principo pažeidimu	II - 3705
Šalių argumentai	II - 3705
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 3706
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 3706